

Kopsoli

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

Iznāk no 1954. gada

2007. gada decembris Nr. 26/27 (949/950)

www.lns.lv

Cena 60 santīmi

**LAI KRIETNIEM DARBIEM RAŽENI AUGĻI,
LAI SIRDĪ SILDA MĪLESTĪBA, LAI MĀJĀS VALDA
LABKLĀJĪBA UN SATICĪBA!**

Prezidenta pārdomas: Gads nebija garlaicīgs

☞ Inese Immure

Vēl dažas dienas, un mēs cits citu sveiksim Ziemassvētkos un vēlēsim laimīgu Jauno, 2008. gadu. Gadu mijā cilvēki parasti izvērtē padarīto un domā par to, kas būtu paveicams nākamajā. Šoreiz atskatīties uz padarīto "Kopsoli" lūdz LNS prezidentu Arnoldu Pavlinu.

*** Kā pagāja Latvijas Nedzirdīgo savienībai 2007. gads? Solījāt, ka šis gads nebūs garlaicīgs.**

Vai tad bija? Man likās, ka notika tik daudz un tik dažādas lietas kā nekad agrāk. Uzskaitīt vien jau prasītu pusi Kopsolja ap-

jumu. Man pašam atmiņā vislabāk palicis festivāls Rēzeknē ar gājieni pie Māras, Kluso roku noslēgums Valmierā ar plaukstu nospiedumu atstāšanu kluba ēkas betona pamatos un Nedzirdīgo dienas koncerts "Dziedošās rokas" ar ārzemju nedzirdīgo pašdarbnieku uzstāšanos

Festivāls Rēzeknē

Šajā numurā

1. – 3. lpp. LNS prezidents un viceprezidenti par to, kas paveikts, kas turpmāk darāms.
4. lpp. Kā pavadīsim Ziemassvētkus un gadumiju – atmiņas, pieredze, ieceres.
5. – 6. lpp. Kāds bija, kāds būs mūsu nākamais darba un dzīves gads? Stāsta biedrību vadītāji un citi...
7. – 8. lpp. Kas notiek projektā Mūsu iespējas – mūsu nākotne
9. lpp. Kas un kā Ziemassvētku noskaņās dzīvo Rūķiņš?
10. lpp. Laipni lūgti piedalīties aptaujā, nosakot LNS Gada notikumu un Gada cilvēku. Iespēja saņemt redakcijas balvu. Arī U. Ozola raksts par nedzirdīgo tiesībām uz savu – zīmju valodu.
11. lpp. Mīļi sveicam! Visādi interesanti sīkumi...
12. lpp. Daži jauki notikumi. Redakcijas ziņas un vēlējumi. Pielikumā – divu ES projektu ziņu lapas

JAUKU LASĪŠANU!

un tālākais draudzības vakars Rītausmā. Domāju, ka visiem, kas strādāja, kas piedalījās lai nu kas, bet garlaicīgi nebija nemaz. Un vēl. Pēc veikto darbu apjoma šis gads laikam bija visspringtākais visā manā darbības laikā. Pat pārāk saspringts. Ceru, ka nākošie tomēr būs mierīgāki. Kaut nedaudz.

*** Piekritīsit, ka joprojām pastāv smaga situācija ar nedzirdīgo zīmju valodas tulka pakalpojumu nodrošināšanu. Vai gaidāmi kādi uzlabojumi šajā jomā?**

Redziet tas ir tā, nedzirdīgo tulkus problēmas risināšanai LNS izveidoja SIA Komunikācijas centrs, par tā darbu atbild viceprezidents E. Vorslovs. Nebūs korekti, ja es sākšu komentēt vai dot viņam padomus avīzes sle-

jās. Ceru, ka viņš atradīs iespējas un variantus šī pakalpojuma nodrošināšanai. Atklāti sakot – stāvoklis nav viegls.

*** Ne mazāk sāpīgs jautājums ir titrēto televīzijas raidījumu trūkums. Cik ilgi vēl būs jāgaida, lai mēs, nedzirdīgie un vārdzirdīgie, varētu baudīt tādas pašas tiesības kā dzirdīgie?**

Negribu būt demagogs, tāpēc teikšu atklāti – domāju, ka nekad tā nebūs. 2000 cilvēkiem TV nekad netitrēs vai netulkos visas programmas. Ir bagātas valstis, kurās dzīvo simti tūkstoši nedzirdīgu cilvēku un kurās pieejamā TV sniegtajai informācijai ir daudz sliktāka nekā Latvijā – mums, pateicoties Valsts valodas likuma prasībām, tiek titrētas ļoti daudzas filmas.

Nedzirdīgo diena Kongresu namā

Es te kādreiz paskaitīju – katru dienu 4 līdz 5 filmas sanāca. Jautājums – kurš normāls cilvēks var dienā sēdēt pie televizora tik ilgi? Protams, ka katram ir savas intereses un vienmēr ir tā, ka titrē to filmu, kas neinteresē, bet netitrē to, ko es gribu redzēt. Mani vairāk interesē jaunāko ziņu titrēšanas problemātika. Starp citu – 2008. gadā mums būs jauna programma «Redzesloks».

Un vēl. Visas šīs TV būšanas, manuprāt, ar laiku ies mazumā. Aizvien vairāk cilvēku mājās būs internets. Un, ja tas ir mājās, tad nu runāt par kaut kādu informācijas badu ir vienkārši muļķīgi. Visa pasaule vaļā, spēj tik smelt. Un vēl – arī digitālās TV ieviešana var dot pozitīvus rezultātus.

❖ Piekritu, ir katru dienu dažas titrētas filmas, bet titri ir tikai Krievijā ražotajām filmām un krievu raidījumam «Logi»...

Jā? Visos kanālos? Arī 21. kanālā? Arī TV 1000? Manuprāt, tagad jau reta ir māja, kurā nav satelīttelevīzijas. Neaizmirsīsim arī teletekstu. Es atkarītošu – nedomāju, ka stāvoklis ir labs, domāju, ka tas ir daudz labāks nekā tajā pašā jūsu pieminētajā Krievijā.

❖ Vairāki nedzirdīgie Jaunajā gadā vēlas, lai LNS panāk viņiem bezmaksas braukšanu gan pilsētās, gan starppilsētu sabiedriskajā transportā. Tāda iespēja nedzirdīgajiem esot kaimiņvalstī Lietuvā. Cik reāla ir šī vēlēšanās?

Jā, ja es būtu Salavecis, tad uzreiz teiktu – lūdzu! Jūs paši lasiet avīzes un skatieties TV, padomājiet cik reāla ir šo «vairāku nedzirdīgo» vēlme? Tikpat labi var teikt, ka vairāki nedzirdīgie grib, lai veikalā «Rimi» viņiem dāvina produktus bez maksas.

❖ Iepriekšējā gadu mijā Jūs vēlējāties, lai visi paliktu Latvijā. Tomēr ne tikai dzirdīgie, bet arī daudzi nedzirdīgie ir atraduši darbu āzemēs un tur jūtas apmierināti ar dzīvi. Ko Jūs par to varat teikt?

No vienas puses, es domāju, ka tas ir teicami, ka mūsējie brauc strādāt, nodrošināt cienījamus dzīves apstākļus āzemēs. Rodas kolosāla dzīves pieredze, jauni draugi, atmiņas uz visu mūžu. No otras puses, es ceru, ka viņi atgriezīsies Latvijā. Par to es runāju pērn. Nekur nav tik labi kā mājās. Nekur.

❖ Šis ir piecpadsmitais gads, kopš esat LNS prezidenta krēslā. Kā pa šiem gadiem ir mainījusies valsts un sabiedrības attieksme pret nedzirdīgiem cilvēkiem?

Mēs esam daudz atpazīstamāki. Mums

ir ļoti augsta autoritāte. Ar mums rēķinās, mūsu viedokli uzklauša. Tas par LNS. Pret vienkāršu nedzirdīgu cilvēku? Tas ir atkarīgs no paša. Kā tu pats uzvedies, tā pret tevi izturēsies. Sabiedrība kopumā tagad ir daudz atvērtāka un saprotošāka.

❖ Delfi portālā Baiba Bicēna, Invalīdu un viņu draugu apvienības «Apeirons» pieejamības eksperte raksta, ka pēdējā laikā sarosījušies vairāki vārdzirdīgi cilvēki, kuri nekad nav mācījušies speciālajās skolās, nelieto zīmju valodu. Viņi meklē ceļu uz Apeirona vārdzirdīgo atbalsta centru. Kāpēc viņi nemeklē ceļu uz Nedzirdīgo savienību? Kā Jūs to komentētu?

Es to nevaru komentēt. Es šos cilvēkus nepazīstu un nezinu viņu problēmas. Vispār divaini. Ja viņi ir mācījušies parastajās skolās, nelieto zīmju valodu, tad kādas ir šo cilvēku problēmas? Nespēja iekļauties sabiedrībā? Vārdzirdīgajiem? Un ko tad viņiem vajag Apeironā, kāpēc ne Vārdzirdīgo biedrībā, ja jau viņi ir vārdzirdīgi? Kāpēc gan viņiem vispār būtu jāmeklē ceļš uz Nedzirdīgo savienību? Ko viņi te darītu bez zīmju valodas prasmes?

❖ Gribētos dzirdēt Jūsu viedokli arī par jauno Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātskolu, kuras celtniecība gan pagaidām ir apstājusies. Vairāki cilvēki Izglītības Ministrijas un Rīgas Domes lēmumu celt milzīgu skolu ar gandrīz 400 vietām uzskata par divainu, zinot to, ka speciālajās skolās nedzirdīgo un vārdzirdīgo bērnu skaits ar katru gadu samazinās.

Man par šo lietu ir savs viedoklis. Pirmkārt tas ir jautājums par to, ka nedzirdīgi bērni nav nekādas padibenes, otrās vai trešās šķiras bērni. Pret viņiem jāizturas tāpat, pat daudz labāk nekā pret bērniem bez veselības problēmām. Tiem, kam nepatik jaunās skolas celtniecība, es gribētu pajautāt – ko jūs piedāvājat? Es neesmu dzirdējis pilnīgi nekādas alternatīvas, neko konkrētu, vienkārši pret un viss. Tas man liekas ļoti aizdomīgi un nepieņemami. Vai šie «pretīnieki» uzskata, ka pašreizējie apstākļi ir pieņemami? Vai viņi var nosaukt kaut vienu skolu Rīgā, kuras tehniskais stāvoklis ir vēl sliktāks?

Otrkārt. Es domāju, ka, izlejot ūdeni no vannas, nedrīkst izliet arī bērnu. Rīgas skolas ēkas tehniski jāsakārto, tomēr mans viedoklis ir tāds, ka valsts un pašvaldība varēja atrisināt šo problēmu gan lētāk, gan kvalitatīvāk. Ja es būtu lēmējs, tad vairāk domātu nevis par jaunu ēku, bet pagalma

pusē būvētu piebūvi ar sporta zāli, klašu auditorijām un palīgtelpām. Tas ir mans viedoklis.

❖ Mūsdienų tehnoloģiju sasniegumi ļauj tālmācībā arī cilvēkiem ar invaliditāti sekmīgi iegūt vai papildināt izglītību. Kāds ir Jūsu viedoklis par tālmācības iespējām nedzirdīgiem cilvēkiem?

Ņemot vērā hroniskās problēmas ar tulkošanas nodrošinājumu, manuprāt, tā ir laba izeja. Protams, ja šis piedāvājums paplašināsies un aptvers visas profesijas. Šo iespēju mums plašāk jāpopularizē.

❖ LNS darbība zināmā mērā ir atkarīga no valsts politiskās situācijas. Ja Jūs būtu valdības vadītājs, tad kādas būtu Jūsu valdības prioritātes un kāpēc?

Labs jautājums. No sērijas – katrs līdzjutējs prot labāk spēlēt futbolu nekā paši spēlētāji. Es nekad neesmu domājis kā ministru prezidents. Nezinu. Pamēģināšu. Tā noteikti būtu izglītība (muļķi nevienai valstij nav vajadzīgi), valsts aizsardzība un patriotisma veicināšana; visiem spēkiem censtos izmantot ES atbalstu (mani tracina, tas, ko pašlaik dara Latvijas ierēdniecība ar 2007. — 2013. gadam paredzēto naudu), noteikti samazinātu to cilvēku skaitu, kas sēž ministriju departamentos un visādās aģentūrās (man liekas, ja pusi no viņām aiztaisītu, neviens i nejustu). Nu, apmēram tā. Man liekas, ja es to darītu reāli, mani pēc pāris mēnešiem aizdzītu.

❖ Kādi darbi un pasākumi iepļānoti nākošajā gadā?

To ir daudz. Ļoti daudz un tie ir dažādi. Liepājā un Rīgā ceru uzsākt būvniecību. Organizatoriskajā ziņā iepļānoti virkne semināru, vispār dažādi pasākumi. Būs ļoti daudz dažādu pieredzes apmaiņas braucieni starp biedrībām, ceru atsākt e-pasaules aktivitātes – mācīt lietot datoru, izmantot internetu, centīsimies līdz galam novest Equal idejas. Daudz darāmā, visu nenosaukt.

❖ Liepājā būvēsiet nedzirdīgo klubu, vai pareizi? Ko Rīgā paredzēts celt?

2007. gada laikā LNS pēc piedalīšanās un uzvarēšanas projektu konkursā izveidoja divas speciālistu darba grupas un izstrādāja divas sociālās rehabilitācijas programmas nedzirdīgajiem/smagi vārdzirdīgajiem un nedzirdīgajiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Šo programmu realizācijai Rīgā, Eļvīras ielā plānots uzbūvēt sociālās rehabilitācijas centru. Liepājā plānojam uz mūsu kluba bāzes arī veidot reģionālu centru un iekļaut tā funkcijās sociālās rehabilitācijas darbu.

(turpinājums no 2. lpp)

❖ Ja pareizi saprotu, šini gadā LNS darbība vairāk balstījās uz Eiropas Sociālā fonda naudu. Kāda izskatīsies LNS finansiālā situācija 2008. gadā?

Sobrīd ļoti grūti prognozēt. Mūsu ienākumi aug. Tomēr inflācija, nepārtraukti izdevumi

aug vēl straujāk. Būs sūri grūti jāstrādā, lai savītu galus kopā. Jāsamazina izdevumi — tas nekad un nekur nav bijis viegli un populāri.

❖ Ko Jūs novēlat mūsu nedzirdīgajiem Latvijā un pasaulē Jaunajā gadā? ❖ ❖ ❖ ❖

❖ *Visu to labāko. Darbu, kas patīk. Sievu/vīru, ko mīli. Bērnus, kas dara prieku. Draugus, kam uzticies. Valsti, ko cieni. Dzīvi, ko labi dzīvot.* ❖

Kopā: visu varēt, spēt un paveikt

Foto: I. Kopmane

Maruta Piterniece: LNS viceprezidente, KC «Rītausma» direktore

Katrs mūsu darba un dzīves gads ir savādāks. Piemēram, it kā tie paši festivāli

Edgars Vorslovs, LNS viceprezidents, LNS Komunikācijas centra valdes priekšsēdētājs

Nevaru izcelt vienu notikumu, jo padarīti daudzi labi darbi, bijuši jauki un interesanti notikumi. Atmiņā palicis LNS veiktais darbs projektos, tur izstrādātie produkti, kas vērsti uz nedzirdīgo sociālā statusa uzlabošanu un nostiprināšanu. Atmiņā palicis Nedzirdīgo dienas pasākums, WFD ģenerālā asambleja un kongress, dalība projektā «Deaf are not Deaf», kurš atzīts par labāko Eiropā 2007.gadā.

Personiski man notikums – augstskolas nomaņa, konkursa izturēšana uz budžeta vietu un jaunu kontaktu rašanās, arī zināšanu papildināšana, kas rada citu skatījumu uz sabiedrībā notiekošajiem procesiem.

Daudz rūpju sagādāja darbs LM darba grupās – nepieciešama ļoti liela pacietība, lai izskaidrotu nedzirdīgo problēmu risinājumus, iekļautu tos likumdošanas un

notiek katru gadu, bet – citā vietā, kas nosaka to citādu norisi un veidu: kādas tur iespējas, kāda radošā izdoma katrai biedrībai utt. Vai atkal šī gada koncerts Kongresu namā, kuru lieliski kuplināja ārzemju talanti...

Var droši teikt, ka kultūras laukā arvien veiksmīgāk notiek integrācijas process – kopā ar dzirdīgajiem koncertējam, veidojam sadarbību, pieredzes apmaiņas utt. gan Rīgā, gan reģionos.

Man prieks, ka atdzīvojies darbs Ventspils (jauna priekšsēdētāja) un Smiltenes (jauna darbiniece) biedrībās. Iespējas ir, ja vien grib strādāt. Ventspilī jauki nosvinēta jubileja, bet smilteniešiem eksāmens vēl priekšā – nākamgad jāuzņem LNS pašdarbnieku festivāls. Lai veicas!

normatīvajos aktos.

Un, protams, jārisina nedzirdīgajiem aktuālā «tulku problēma». Tā ir sarežģīta, to ietekmē gan iekšējie, gan jo sevišķi ārējie apstākļi. Šeit saduras politikas, tās plašākajā nozīmē, darbaspēka un klientu mērķi un vajadzības. Tikai ziemēļ, katram vajadzības ir savas un kopsaucēju atrast ir ļoti grūti. Tomēr esmu gandarīts, ka pama-zām zīmju valodas tulku darbs kļūst profesionālāks, kvalitatīvāks. Esmu gandarīts, ka šobrīd starp LNS Komunikācijas centra darbiniekiem divi ir ar augstāko un astoņi ar nepabeigtu augstāko izglītību. Kvalificēta darbaspēka piesaistīšana un noturēšana, tā šobrīd ir vislielākā rūpe. Ieceru nākošgad jau ir daudz, bet tai pašā laikā pastāv arī nenoteiktība, ko rada dažādi apstākļi. Bet tas jau nav nekas sliktis, jo problēma pastāv, lai to risinātu. Un, ja problēma skar arī tevi, tad pašam arī jāpiedalās tās risināšanā, nevis jāgaida, ka cits to tavā vietā atrisinās.

Vispār vairākas biedrības paveikušas lielu darbu projektu ietvaros. Paldies visiem, kas piedalījās! Vēl viens notikums – Rītausmas drāmas kolektīvs beidzot izrāvās pāri robežai, uz Lietuvu.

Klusi ceru, ka izdosies piepildīt dažas pavisam ikdienišķas lietas: izīrējot telpas, pietiekami nopelnīt, dabūt jaunus galdus un krēslus un pabeigt signalizācijas ierīkošanu kultūras namam. Protams, nodrošināt sekmīgu grupu sapulču un citu LNS nozīmīgo pasākumu norisi.

❖ *Novēlu visiem izturību, pacietību, savstarpēju sapratni. Atcerēsimies: kopā mēs spējam, kopā mēs varam, kopā mums palīdzēs Dievs, kopā mums izdosies Dievs. NEPADOSIMIES!* ❖

Foto: V. Krauklis

❖ *Lai 2008.gadā, kas pēc austrumu kalendāra būs žurkas gads, mēs negrauztu viens otru, bet strādātu kopīga mērķa labā. Lai mums izdodas pārvarēt visas krīzes un bedres, kas gaidāmas 2008.gadā, lai izdodas paveikt darbus ceļā uz nospraustajiem mērķiem un 2008.gada beigās būt apmierinātiem un gandarītiem, ar smaidu sejā.* ❖

Līdzjūtības

†
No tevis tik daudz bija ko gūt,
Tavas pēdas ir dziļas, tās nepazūd, -
Mums atmiņās ilgi vēl kopā būt...

Izsakām dziļu līdzjūtību ANTOŅINAS RANCĀNES ģimenei, tuviniekiem, vīru, tēvu ALEKSANDRU smilšu kalniņā pavadot. Lai vieglas smiltis!
Valentīna un māsa Marija

†
Paliek balta ziedu taka,
Rudens zelts zem kājām bērs,
Un no dziļās laimes akas
Pasmelts tik. cik atvēlēts.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību ģimenei,
aizvadot mūžībā mūsu biedru Aleksandru Rancānu.
Rīgas biedrība

†
Tumšajā efeju ēnā,
Vējš pakar kokli un klus.
Gājējam čukst: «Bija darbs. atpūta nu būs.
Lai dus.»

Izsakām līdzjūtību piederīgajiem, aizvadot aizsaulē ceļus mūsu biedri Iraiđu Rozebkovu (1927.10.10 – 2007.01.12.)
Rīgas biedrība

Ziemassvētku noskaņā: Ticot, gaidot un mīlot

✎ Irīna Kristoforova ✎

Ir aizskrējis atkal viens gads, un šobrīd, tuvojoties Ziemassvētkiem, laiks mazliet pelēkāks un drūmāks nekā gribētos. Tieši tāpēc mums šajā laikā jācenšas domāt gaišas, mierīgas domas. Mans vēlējums būtu – rūpīgi kopsim savas attiecības ar ģimeni, ar draugiem, ar kolēģiem, ar visiem cilvēkiem, kas ikdienā nāk mums pretī. Tuvojās gada skaistākais un visgaidītākais notikums – Ziemassvētki un gadumija. Tas ir laiks, kad visi steidzas pabeigt pēdējos darbus, nokārtot parādus. Tiek darinātas vai pirktas dāvanas, rotāta eglīte.

Ar nepacietību gaidām pusnakti, lai saskandinātu šampanieša glāzes un novēlētu labu cits citam, lai vērotu krāšņu salūtu, kas sveic Jauno gadu.

Novēlu visiem: lai Jaunajā gadā piepildās skaistākie sapņi!

Daudz gaišu dienu gaidīt un sveikt,

Daudz labu darbus plānot un veikt.

Daudz mīļu vārdu dzirdēt un teikt.

Jaunajā 2008. gadā to jums novēlu es, bet palūkosimies, ko saka citi jaunieši!

Mūsu dzīves gads – kāds bija, kāds būs?

Vita un Uģis Stupāni, Salaspils

Aizvadītais gads mums bija ļoti nozīmīgs un skaists – nosvinējām savas kāzas laimīgo skaitļu datumā – 2007.07.07. Tām sekoja meitiņas piedzimšana. Tāds savijņojums, ko nekad neaizmirsīsim.

Pagājušo gadumiju sagaidījām Aizkrauklē, kur draugu pulkā sarīkojām karnevālu, pārāmiem pirtī un vēlējām cits citam labus vārdus.

Šogad domājam, ka būsim mājās ar mazulīti Sāru – tā klusi un mierīgi.

Novēlam visiem Jaunajā gadā – gadu laimes; 12 mēnešu veiksmes; 53 nedēļas sauli sirdī; 356 dienas veselības; 8766 stundas mīlestības; 525600 minūtes labu garastāvokli. Par sekundi padomājiet paš!

Liāna L.

✎ Liāna un Arnis Lukini, Rīgā

Šī gada jaunums – mūsu ģimenē mazulis, dēls Kristers. Tas arī aizņem visu manu laiku, tāpēc īpašu notikumu nav.

Jauno gadu sagaidīsim savās mājās pie eglītes, sveicišu gaismiņā, kopā mūsu ģimenīte.

Novēlu veiksmīgu, spožām idejām bagātu 2008. gadu.

Liāna R.

Liāna Rozīte un Vadims Jelzovs, Rīgā

Liāna: 2007. gadu aizvadījām Aizkrauklē, kur pasākumu rīkoja Irīna Kristoforova, Vita Stupāne un Daina Platāce. Paldies viņām par brīnišķīgo karnevālu. Mums tas ir vēl labā atmiņā. Pati biju playboy zaķīte: īsie svārciņi ar balto līpiņu un garāšu cepure galvā. Jutos labi, bija jautri.

Vadims: 2008. gadu sagaidīsim Cēsīs kopā ar draugiem kādā pirtīnā. Tā mēs tradicionāli turamies kopā katru gadu.

Vadims

Novēlam, lai 2008. gadā visiem spēks, neatlaidība, drosmē, vēlētānās un varēšana vēl sekmīgāk veikt savus darbus, veidot dzīvi vēl labāku un skaistāku.

Novēlu mūsu basketbolistiem, lai nākamajā gadā mums būtu spēcīga komanda, jo mums būs jāstartē Pasaules čempionāts Vācijā.

Rolands

Rolands Barkāns, Madonā

Cūkas gadu kopā ar draugiem sagaidīju Tukumā. Raugoties svētku salūtā, tukšojām dzirkstoša šampanieša glāzi un novēlējam sev un draugiem labas lietas. Laiks pagājis tik ātri! Darbu bija daudz, bet man vēl daudz jāmacās tieši celtniecības jomā.

Jauks notikums, kā katru gadu, bija Raiņa vakarskolā. Joprojām tur piedalos ar melodziesmām. Šoreiz tas paliks īpašā atmiņā – kopā ar Renāru Kauperu.

Vēl pagaidām nav nekādu plānu, bet gribētos svinēt Jauno gadu kompānijā ar labiem cilvēkiem, ar draugiem.

Novēlu: Lai Jaunajā gadā visiem apkārt būtu vairāk labu cilvēku. Lai stipra veselība, čaklums un gudrība nāk līdz ikdienā.

Mareks Antonovs, Madonā

2007. gadu sagaidīju mātes mājās Madonā. Mierīgi, klusi ģimenes lokā. Arī 2008. gadu sagaidīšu tāpat. Gatavojamies 2008. gada basketbola sacensībām Vācijā.

Mareks

Novēlu lai 2008. gadā visiem spēks, neatlaidība, drosmē, vēlētānās un varēšana vēl sekmīgāk veikt savus darbus, veidot dzīvi vēl labāku un skaistāku.

Novēlu mūsu basketbolistiem, lai nākamajā gadā mums būtu spēcīga komanda, jo mums būs jāstartē Pasaules čempionāts Vācijā.

Kaspars

Kaspars Unte, Alojā

Šajā gadā ar draugiem nosvinēju savu 20 gadu jubileju. Esmu ļoti priecīgs, ka man ir tik daudz labu un jauku draugu. Vēl joprojām mācos Barkavas arodskolā un Raiņa vakara vidusskolā. Šajā vasarā ar ģimeni biju Horvātijā un Igaunijā Sāremā salā. Esmu pateicīgs savai ģimenei, kura mani vienmēr visās dzīves jomās atbalsta un ir kopā ar mani.

Brīvajā laikā mana mīļākā nodarbošanās ir atpūta pie jūras un basketbols. Spēlēju trijās komandās: Alojā, Barkavā, Rīgā – LNSF komandā. Mazliet skumji, ka Rīgas komandā nav trenera. Spēlējam amatieru līgā un bez trenera mums ir ļoti grūti. Gribu cerēt, ka komandai treneri sameklēs, vēlos sekmīgi pabeigt Barkavas arodskolu, turpināt mācības vidusskolā un atrast sev labu darbu.

Novēlu visiem siltus un priecīgus Ziemassvētkus un laimīgu, veselīgu, sportisku Jauno gadu!

⇒ 9. lpp.

Pārdomas un vēlējumi: kāds bija un kāds būs mūsu dzīves gads

Elvira Čaika, Daugavpils RB vadītāja

Paldies visiem par apsveikumiem un vēlējumiem mūsu biedrības 60 gadu jubilejā. Bija jauki visiem tikties un atcerēties aizvadīto laiku.

Paši vēlreiz sakām paldies Nedzirdīgo dienas organizatoriem par skaisto koncertu ar ārzemnieku piedalīšanos.

2007. gadā piedalījāties LNS projektu realizācijā, un tas mums sagādājis gan vairāk darba, gan vairāk interesantu notikumu, līcis sarosīties, domāt un strādāt radošāk.

Ceram, ka nākošajā gadā spēsim visu paveikt, kā tas iecerēts projektā, un sagādāsim mūsu ļaudīm vēl daudz vērtīgu un interesantu notikumu šeit, Daugavpils biedrībā.

Raisa Cīvkunova, Ventpils RB vadītāja

Mans spilgtākais notikums šajā gadā ir, ka mani ievēlēja par Ventpils biedrības vadītāju. Šajā nelielajā laikā, kopš strādāju, biedrībā iestājās 8 jauni biedri, kas mums ir ļoti būtiski, lai saglabātu biedrību. Lielākās rūpes sagādā dokumentu noformēšana, jo tas man jādara pirmo reizi.

Bija arī jāsarīko mūsu biedrības 55 gadu jubileja. Paldies par dāvanu kartēm – mēs iegādājāties mājas kinozāli un printeri ar kopētāju. Visumā manā dzīvē šis gads aizritējis mierīgi. Esmu priecīga, ka varu strādāt, palīdzēt citiem. Gribētos, lai mūsu biedru skaits augtu vēl tālāk.

Pateicos saviem biedriem par sapratni un atbalstu. Visiem LNS biedriem novēlu Ziemassvētkos gaišu mieru dvēselē un labu veselību visu nākamo gadu, ģimenes laimi un panākumus dzīvē.

Gundega Paņko, Liepājas RB vadītāja

2007. gads bija notikumiem un darbiem bagāts. LNS mērogā darbojās un noslēdzās divi lieli projekti «Klusās rokas» un «Darbs klusumā», kurā nedzirdīgie ieguva daudz zināšanu, kā uzsākt uzņēmējdarbību.

Prieks mums, liepājniekiem, ka varam strādāt jaunajā projekta «I=I+I (Integrācija ir informācija plus izglītošana)» – gatavojam informatīvos bukletus visiem Latvijas nedzirdīgajiem. Esam saņēmuši daudz

pateicību par tiem, domāju, ka vajadzētu turpināt šo darbu, bet viss atkarīgs no līdzekļiem, ko LNS var atvēlēt šādām vajadzībām. Personiskajā dzīvē gada nogalē gaidāms priecīgs notikums — būšu omīte otrajam mazbērnam, ceru, ka būs mazmeitiņa, jo puisītis mums jau ir. Šo priecīgo notikumu sagaidīšu ar saviem mīļajiem Vācijā.

Nākamajā gadā gaidīsim vēl citus projektus, kuros varam kopīgi darboties, uzzināt un iemācīties.

Svarīgs notikums mums vēl bija tas, ka šogad LNS nopirka zemi Liepājā, uz kuras būvēs mūsu jauno klubu. To gaidām ilgus gadus. Nākamajā gadā plānots uzsākt celtniecību, tad nu visi ceram 2009. gadā jau būt jaunajās mājās.

2008. gadā mūsu biedrībai būs jubileja – aprīlī 60. Jāgatavojas! Priecāsimies mūsu svētkos redzēt ciemiņus.

Lai svētku noskaņā dzimst ticība, cerība un mīlestība. Lausimies jauniem sapņiem un jaunām darbībām.

Novēlu visiem, visiem stipru veselību, gaišas domas, un lai piepildās viss iecerētais.

Laima Kalštrēma, Kuldīgas RB vadītāja

Spilgtākais, jaukāks notikums 2007. gadā? To ir vairāki!

Pirmkārt, projektā, «Mēs sabiedrības daļa 2» veicām ļoti daudz noderīgas un interesantas aktivitātes.

Mūsu biedrībai šogad apritēja 55 gadu jubileja, ko atzīmējām kuplā skaitā skaistā vietā pie Ventas rumbas.

Neaizmirstams notikums Kuldīgas biedrībai bija mūsu pašdarbnieku uzstāšanās Rēzeknes festivālā, kurā mēs, 7 meitenes, ar krāšņiem tērpiem uzdrošinājāmies uzstāties ar kaut ko jaunū, nepieredzētu – deju hīta solī. Paldies sakām visiem Latvijas biedriem, kas izteica jaukas atsauksmes «Kopsolī» par Kuldīgas deju meitenēm.

Bet tas viegli nebija! Lielu darbu un rūpes man sagādāja mūzikas sameklēšana dejām, kā arī kustību apmācība visai grupai. Tas man bija izaicinājums, kas prasīja ilgu laiku, uzņēmību un drosmi.

Mūsu ieceres 2008. gadam saistās ar biedru vēlmēm un ieteikumiem nākamajā gadā biedrības telpās paveikt kosmētisko

remontu, tāpat kā tas noticis citās biedrībās.

Bet vispār – lai nedzirdīgie biedri savā valstī būtu nodrošināti ar izglītību, darbu un labu atalgojumu, lai nebūtu jāmeklē iztikšana un laime svešās zemēs.

Novēlējums Ziemassvētkos visiem Latvijas nedzirdīgajiem biedriem: lai netrūktu siltums un omulība ģimenēs. Lai Jaunajā gadā ieejam ar cerībām un ticību, ka spēsim piepildīt savus nodomus gan dzīvē, gan darbā, gan sabiedrībā un ģimenē. Lai Žurkas gadā savā starpā neplēšamies, bet esam piemīļīgi un draudzīgi visi kopā paveiktu labus darbus.

Dace Lāce, Valmieras biedrības vadītāja

Izcilākie notikumi: Nedzirdīgo dienas koncerts ar Vācijas un Čehijas dalībniekiem – bija ko redzēt un salīdzināt! – un Valmieras RB 60 gadu jubileja – prieks to sagaidīt skaistās, sakoptās savās otrajās mājās.

Liels darbs, pozitīvā nozīmē arī grūts – dalība dažādos LNS projektos, kas finansēti no Eiropas Savienības.

Nākamajā gadā, jāturpina iesāktais darbs. LNS vēlam noturēties kā vienotai un nesašķeltai organizācijai ar devīzi: Lielam kuģim Lielu peldējumu!

Bet vispār būsīm kā žurkas – visizturīgākie un izdzīvot spējīgākie dzīvnieki uz zemes!

Juris Jerofejevs, Pļaviņu biedrības speciālists

Mūsu lielākais notikums 2007. gadā — Pļaviņu RB ieguvusi jaunas, izremontētas telpas un māja – jaunu jumtu. Un vēl – pie mums ieradās Domes locekļi no visas Latvijas. Nu, re – tāds notikums!

Lielu darbu sagādāja līdzdalība projektos, un tomēr – arī 2008. gadā LNS ir jāturpina darbs projektu realizācijā, tie visiem dod taustāmu labumu.

Novēlu – LNS un biedriem, arī visai tautai: mieru dvēselē, labu prātu un gaišas domas, mīlestību sirdī un stipru veselību!

Avīzei «Kopsolī» turēties: mēs bez tevis nu nekur, tu esi mūsu draugs un cerība, lai tev nākotnē veicas, lai viss piepildās, ko esat iecerējuši.

Intervijas 5. — 6. lpp organizēja:
Irina Kristoforova

Vita Kamare, Rīgas biedrības priekšsēdētāja

Lielā mērā esam turējušies kopā – visa LNS lielā saime, pateicoties LNS prezidentam A. Pavlinam. Viņš ir daudz ko paveicis nedzirdīgo dzīves uzlabošanā, iesaistot mūs dažādos projektos, lai mēs, nedzirdīgie un vārdzirdīgie, spētu pilnvērtīgi dzīvot un integrētos pārējā sabiedrībā, āpgūtu dažādas iemaņas, pieredzi, meklētu un atrastu darbu. Lai mums būtu drosme īstenot savus sapņus.

Rīgas biedrība kopā ar k/c «Ritausma» organizēja kultūras pasākumu «Zelta briedumā». Jubilāriem priekā mirdzēja acis, kad vēlējām turpmāk nezaudēt dzīvesprieku. Nozīmīga bija līdzdalība festivālā Rēzeknē, Nedzirdīgo dienas pasākumā. Piedalījāmies Valmieras, Kuldīgas, Daugavpils, Ventspils biedrību jubilejās, bija prieks redzēt viņu veikumu.

Priecājamies, ka mūsu pulkā ienāk jauni biedri. Skumstam par tiem, kuru vairs nav mūsu vidū.

Nesen bijām K. Ulmaņa muzejā. No turienes paņēmu dažas atziņas, ko cenšos ievērot darbā. Varbūt noderēs arī jums. «Īsiem vārdiem sakot, mums vairāk vajadzīgi laudis nekā statūti un instrukcijas.»

«Paļaujies uz sevi. Nekad neizrādi savu nespēku – pretojies viņam! Ar mazdūšību tu gūsi tikai neveiksmes...»

Katrā no mums dzīli mīt kaut kas īpašs. Paļausimies uz to. Novēlu visiem gaišu un cerīgu noskaņojumu Ziemassvētkos!

Ar baltām domām ieiesim 2008.gadā!

Sandra Gerenovska, Rēzeknes RB vadītāja

2007.gads bija notikumiem bagāts un radošs, visu uz pirkstiem saskaitīt nav iespējams. Tika realizēti vairāki projekti un pasākumi, nopirkta zeme zem LNS piederošiem īpašumiem. LNS šogad bija jubileju gads, svētku daudz (Valmieras, Ventspils, Kuldīgas un Daugavpils biedrības). Cepuri nost mūsu LNS prezidenta A. Pavlina kunga priekšā par visiem veiktajiem, iecerētajiem un domātajiem LNS labā.

Manuprāt, spilgtākais valsts notikums ir prezidentu maiņa.

Neaizmirstams notikums pie mums bija festivāls «Vai tu mani dzirdi», kas sagādāja daudz raīžu un rūpes, bet nobeigumā man personīgi arī lielu gandarījumu, ko nevarēja mazināt un sabojāt neviens un nekāda kritika.

Nepārvaramu grūtību nav, ja ir vēlšanās kaut ko darīt un paveikt. Vienmēr cenšos domāt, rīkoties optimistiski un ar pozitīvām domām. Izdevās realizēt daudz ieceru, piemēram, nomainīt jaunās āra durvis ēkai, kurā atrodas biedrības telpas.

Ko varētu nākamajā gadā paveikt biedrības labā un personīgajā dzīvē? Ir daudz ieceru, ir savi mērķi un cerība, ka tie piepildīsies. Un tas ir galvenais, lai sāktu Jaunā gada ceļu.

Mans novēlējums VISIEM: «Lai Jaunā gadā būtu darbs, kas iepriecina. Draugi, kuriem var uzticēties. Lai makā vienmēr lieks latiņš. Lai saule spīd logā. Lai lietum vienmēr seko varavīksne. Un lai Dievs pilda sirdi ar prieku!» ❄

Kāpēc par integrāciju jāmaksā?

Ivars Kalniņš, LNJO prezidents

Šajā gadā mazie un lielie notikumi, kādi ir bijuši Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācijai, ir spilgti un jauki. To vidū mūsu jauniešu dalība Pasaules Nedzirdīgo jauniešu nometnē Spānijā, Eiropas Nedzirdīgo savienības seminārā Šveicē, jauniešu nometnē Lietuvā. Attīstās sadarbība ar Lietuvas un Igaunijas jauniešiem. Mūsu jaunieši labprāt dodas uz kaimiņvalstīm, ja tur ir kādi svētki, kā arī pie mums brauc viesi no turienes.

Šis gads bija pārbaudījums jaunajiem valdes locekļiem. Viņi apliecināja, ka spēj radoši strādāt un labi organizēt visus iecerētos pasākumus. Man tiešām ir palaimējies ar viņiem, īpaši tas attiecas uz viceprezidenti Karīnu Beisoni, – viņa bija man vislielākais palīgs ar savu nekad nezūdošo enerģiju. Prieks arī par to, ka mūsu brīvprātīgo pulks arvien palielinās. Visiem paldies!

Šogad LNJO tika uzņemta Latvijas Jaunatnes padomē. Mēs turpinām paplašināt organizācijas darbību un tās popularizēšanu dzirdīgo sabiedrībā. Nākamajā gadā LNJO aprit 5 gadi.

Gada sākumā man nebija viegli – bija jāveic darbs četros projektos. Tagad tie ir beigušies un varu ķerties atkal pie grāmatas, kas ir manas dzīves jēga.

Sūdzēties negribam, bet kaut ko pateikt gan. Organizācijai vislielākās problēmas ir ar tulkkiem. Mēs nepārtraukti saņemam visādus uzaicinājumus, piedāvājumus un lūgumus no dzirdīgo sabiedrības par iespējamo sadarbību, piemēram, lekcijās, pasākumos, tikšanās utt. Šo ideju grauj jautājums: kurš maksās par tulka pakalpojumiem? Tādu gadījumu katru gadu kļūst aizvien vairāk.

Nespēju aizmirst jautājumu, ko uzdeva kādas vidusskolas klase, kas vēlējās noorganizēt tikšanos ar mūsu jauniešiem: *Kāpēc par integrāciju vajag maksāt?* Mūsu tulku pakalpojumu organizēšanas politika principā neveicina nekādu integrāciju. Ja gribi ar kādu parunāties, maksā ragā.

Viena lieta, ko organizācija līdz galam nepaveica, – Nedzirdīgo jauniešu iniciatīvu centra izveidošana. Bet ļoti gribētos ticēt, ka nākamgad to spēsim realizēt.

Vienmēr esmu vēlējies redzēt daudzus mūsējos, kas izcīna labāku vietu dzīvē tepat Latvijā tā, ka apkārtējie var pat pabrīnīties.

Vēlos pateikt mūsu jauniešiem: viņi Latvijā vienmēr ir vajadzīgi un gaidīti. Aterieties, meitenes, mūsu puīši ir vislabākie un visskaistākie pasaulē! ❄

Mana sirdslieta – melodeklamācija

Regīna Rizika, LNS Domes locekle

Domājot par aizejošo gadu, vispirms nāk prātā Nedzirdīgo diena, kurā bija ielūgtas ārzemju aktieru grupas. Tas bija ko vērts!

Jāatzīst, vispār ar īpašu sabiedrisko rošību nevaru lepoties, vairāk esmu kļuvusi par mājās sēdētāju. Taču šad tad rodas kādas domas vai idejas, un tad man tās ir jāīsteno.

Man būtu vēlšanās, lai Domes sēdēs mēs visi kļūtu aktīvāki. Parasti tajās runā vieni un tie paši biedri – A. Smons, V. Strazdiņš, L. Paulēns... Pārējie tādi klusi, tikai balso. Mums vajadzētu mācīties biežāk un drošāk izteikt savas domas, vērtējumus, priekšlikumus.

No jaunības mana aizraušanās ir melodeklamācija. Kaut arī vairs nedziedu dziesmas zīmēs, sirdī tās man dzīvo. Tagad

ar Inesi Immuri esam sadomājušas uzrīkot tādu plašāku Latvijas mēroga saietu ar moto «Melodeklamācijai – 35». Domāju, ka tas varētu izdoties jauki, ja visi jaunie, vecie, bijušie, tagadējie dziesmu skandētāji salidotu un izdziedātu senas un mūsdienīgas dziesmas.

Tas mums iecerēts jau 24. februārī. Aicinu visus – sāksim gadu ar dziesmu. Un tad tā – ar dziesmu pa dzīvi visu gadu! ❄

Ielūdz dievkalpojumā
Aicinām uz Ziemassvētku dievkalpojumu 24. decembrī pl. 17. kopā ar dzirdīgajiem Jāņa baznīcā. Tulko S. Šemiote. Ieeja no Jāņa ielas 7. LELB Nedzirdīgo draudzes mācītājs un nedzirdīgo draudze

Projekts «Mūsu iespējas — mūsu nākotne»

Ziņu lapa Nr. 2

Projektā sākas aktivitātes

Jaunajā LNS projektā, kuru tā darbinieki īsma labad dēvē par etnisko projektu, iesaistītās reģionālās biedrības ir jau veikušas pirmās aktivitātes. Notikuši šādi pasākumi.

Valmierā sarīkoti divi latvisko tradīciju vakari «Mārtiņdiena – budēji un ķekatnieki», «Andrejs un Katrīna». Aktivitāšu vadītāja Dace Lāce konsultēja vietējos biedrus latviešu valodas izmantošanā – kā gramatiski pareizi uzrakstīt iesniegumu.

Rēzeknē aktivitāšu vadītāja Sandra Gerenovska arī organizēja vairākus pasākumus: latvisko tradīciju vakarus par Mārtiņdienu, par Andrejdienas un Katrīndienas paražām, mutvārdu žurnālu «Es mīlu Latviju» par sabiedrībā notiekošajiem procesiem un politiku, kā arī sniedza konsultācijas nelatviešu nedzirdīgajiem par latviešu valodas pareizu lietošanu.

Daugavpilī vietējās aktivitātes vadītāja Elvīra Čaika uzsākusi konsultāciju sniegšanu nedzirdīgajiem cittautiešiem latviešu valodas pareizā lietošanā un dokumentu noformēšanā.

Vēl šajā sākuma posmā noslēgts līgums ar Komunikācijas centru par LNS interneta mājas lapas sadaļas izstrādi krievu valodā. Tā ir iepriecinoša ziņa tiem nedzirdīgajiem, kuri latviski lasa ar grūtībām un tādēļ bieži vien nav informēti par notiekošo Latvijas nedzirdīgo vidē.

Foto: S. Gerenovska

Decembrī darbā iesaistīsies arī Zīmju Valodas centrs, uzsākot tēmu izvēli, par kādām veikt nedzirdīgo cittautiešu apmācību latviešu zīmju valodā.

Attēlā: Pasākumi Rēzeknē risinās atraktīvā veidā.

ETNISKĀ INTEGRĀCIJA DARBĪBĀ: Galvenais — valodas prasme

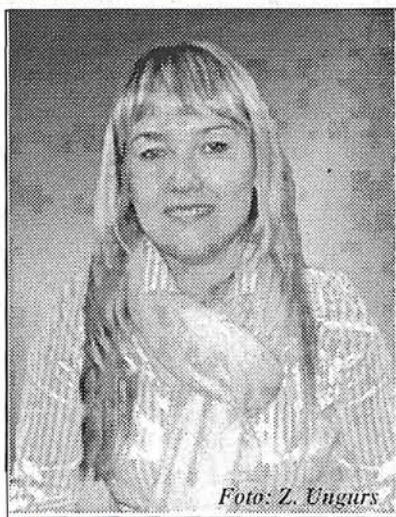

Foto: Z. Ungurs

Intervija

ar Alonu Udovenko

❖ Vai varat pastāstīt, kādos apstākļos un kad nokļuvāt Latvijā? Kā gāja sākumā, vai viegli bija saprasties ar vietējo nedzirdīgo sabiedrību? Vai bija kādas problēmas dzirdīgo sabiedrībā?

Man bija tikai četri gadi, kad ieradāties Rīgā, jo tēvu pārcēla no darba Smolenskā

uz Rīgu. Un izrādījās, ka nebija jēgas atgriezties atpakaļ. Tēvs šeit ieguva darbu, dzīvokli, diplomus un visu pārējo. Esmu no dzirdīgo ģimenes, praktiski nezināju zīmju valodu, tāpēc bija grūti saprasties ar citiem nedzirdīgajiem, kuri nedzirdīgi bija no bērnības un tāpēc zīmju valodu pārzināja lieliski. Tas viņiem traucēja mani pieņemt.

Savukārt dzirdīgo cilvēku sabiedrībā man bija vieglāk iekļauties. Dzirdīgie bērni un pusaudži, kad uzzināja, ka mācos speciālajā nedzirdīgo klasē (Rīgas 51. vidusskolā), bija šokēti un centās mani pierunāt, lai noteikti pāreju uz parasto dzirdīgo skolu. Galu galā es to arī izdarīju un rezultāti pārsniedza visas manas cerības. Tomēr daudz vēlāk, kad biju jau pieaugusi, viss pavērsās otrādi, nedzirdīgie tagad man ir kļuvuši daudz tuvāki draugi nekā dzirdīgie, un es ar milzīgu entuziasmu apgūstu zīmju valodu.

2. Cik liela ir jūsu latviešu valodas prasme, vai varat saprasties ar dzirdīgajiem latviešiem? Vai spējat izprast dažādus dokumentus un rēķinus?

Man ir 2A valodas prasmes pakāpe, bet darba lietās, saskarsmē ar kolektīvu, ar saviem draugiem latviešiem nemitīgi

pilnveidoju savu valodas prasmi un varu apgalvot, ka sarunu līmenī man problēmu nav, ļoti labi saprotu savus latviešu draugus un varu viņiem arī atbildēt latviski. Arī ar lasīšanu problēmu nav, latviski lasu gan dokumentus, gan avīzes, gan pat dzeju. Vienīgās grūtības sagādā valdības likumu un noteikumu izprašana – tur sastopami sarežģīti termini, nākas ņemt palīgos vārdnīcu, jo likumus pārprast nedrīkst. Labu valodas apguves praksi izgāju vakara ģimnāzijā un profesionālajā koledžā.

Man paveicās tādā ziņā, ka tur latviešu valodas pasniedzēji bija ļoti psihologi. Katram skolēnam tur tika izstrādāts savs apmācības veids un individuāla pieeja. Tomēr gadās arī tādas situācijas, ka sarunas laikā es tā arī nespēju saprast, par ko sarunas biedrs vispār runā. Tas laikam atkarīgs no dialekta. Tie, kuri ir no Liepājas, runā pavisam savādāk – vai nu klusi, vai arī knapi atverot muti, norijot skaņas, steigoties ātrāk izteikt vārdus, un arī garumzīmes ne vienmēr lieto tur, kur vajadzīgs. Reizēm mani uzrunā no aizmugures, nevis kā pieklājas, nostājoties cilvēkam priekšā. Vispār tas ir dzirdīgajiem cilvēkiem iemīļots paņēmiens –

sākt runāt, atrodies otram kaut kur aizmugurē, un tādā gadījumā nedzirdīgie un vādzirdīgie, tādi kā es, ir pilnīgi bezpalīdzīgi, jo mēs taču vārdus lasām pēc lūpu kustībām.

*** Vai mācījāties kaut kādos valsts valodasursos? Kādā veidā, pēc jūsu domām, vajadzētu organizēt latviešu valodas apmācību nedzirdīgajiem cittautiešiem?**

Jā, pēc koledžas man nācās nokārtot valsts valodas prasmes eksāmenu, tāpēc mācījos latviešu valodas apguves kursus. Vēlāk, lai iegūtu Latvijas pilsonību, atkal iestājosursos. Un tieši šajosursos pirmoreizi vairāk uzzināju gan par latviešu valodu, gan par valsts himnu, vēsturi un vispār latviešu kultūru. No tā laika es ilgojos atkal mācīties latviešu valodasursos, jo man ir tāda sajūta, ka tagad nedaudz atpalieku no dzīves un aizmirstu valodu... pat neskatoties uz to, ka darbā sarunājos latviski. Šķiet, tas ir par maz...

Es atbalstu to, ka nedzirdīgajiem cittautiešiem noteikti ir vajadzīgi speciāli latviešu valodas apguves kursi ar nodarbībām kaut vai reizi nedēļā, lai uzturētu un attīstītu esošo prasmes līmeni, citādi daudz kas pamazām aizmirstas.

*** Vai nedzirdīgajiem cittautiešiem latviešu zīmju valodas kursi arī būtu vajadzīgi?**

Jā, protams, arī to atbalstu! Turklāt taču mainās, rodas jaunas zīmes, tāpēc zināšanas vajag papildināt.

*** Ar ko jūs pati draudzējāties, kas ir jūsu ģimenes draugi, kādas tautības? Vai jūsu apkārtnē, biedrībā dažādu tautību nedzirdīgie satīcīgi sadzīvo jeb arī ir konflikti atšķirīgo tautību dēļ?**

Es pati, tāpat kā mana ģimene, esmu krieviete. Mūsu ģimenes draugi arī ir krievi. Bet man pašai ar draugiem ir tā: nedzirdīgie draugi visvairāk ir latviešu vidū, bet dzirdīgie draugi ir krievi. Paradoksāli, vai ne? Cik esmu iepazinusi nedzirdīgo sabiedrību, vienmēr esmu redzējusi, ka dažādu tautību nedzirdīgie lieliski sadzīvo savā starpā. Man arī šajā ziņā problēmas nekad nav bijušas. Ja pēkšņi rodas problēma, tad es cenšos būt lojāla, paiet cilvēkam preti...

Piemēram, kad es tikko biju sākusi mācīties latviešu valodu, darbā radās tāda situācija ar klientu latvieti, ka es viņu uzrunāju krieviski, bet viņai tas ļoti nepatika, kļuva dusmīga un burkšķēja, ka nesaprotot. Tad pamēģināju ar viņu runāt latviski, un, lai gan runāju galīgi nepareizi, tas viņu atmaidzināja, viņa sāka smaidīt un galu galā uzrunāja mani pat krieviski, sakot, ka tas nekas, ka latviski

runāju ar kļūdām, paslavēja mani par centību. Lūk, šī situācija arī man noņēma barjeru, kas līdz tam traucēja runāt latviešu valodā, no tā laika es nebaidos runāt latviski, vienalga, pareizi vai nepareizi. Paldies viņai par to!

Protams, šī situācija varēja pavērsties arī citādi, piemēram, ja šī sieviete par atbildi uz manu nepareizo latviešu valodu sāktu mani apvainot un apsaukt, tad es laikam gan vispār pazaudētu patiku runāt latviski.

*** Ko vajadzētu darīt, lai pamudinātu nedzirdīgos cittautiešus aktīvāk integrēties Latvijas sabiedrībā: mācīties latviešu valodu un latviešu zīmju valodu, apgūt latviešu tradīcijas, svinēt nacionālos svētkus utt.?**

Cik zinu, gandrīz katram nedzirdīgajam vai nu kāds no ģimenes locekļiem vai radniekiem ir latvietis, vai arī draugi ir latvieši, tāpēc vairāk vai mazāk visi tomēr kaut kā saprotamies arī latviski. Ja ejam uz darbu, tur jārunā latviski; ja mācāmies skolā, tur ir latviešu valodas stundas; ja piedalāmies dažādos Latvijas Nedzirdīgo savienības rīkotajos svētkos; arī tur viss ir latviski; ja ikdienā staigājam pa iestādēm, veikaliem – arī tur jāsaprot latviešu valoda. Un, tā kā mēs visi dzīvojam Latvijā, tad svinam arī latviešu svētkus. Bet ir viens izņēmums – Ziemassvētki. Tā laikam ir vienīgā diena, kad mēs svinam atšķirīgus svētkus, jo pareizticīgajiem savi svētki, katoļticīgajiem savi.

Ir viens mīnuss – mēs, nedzirdīgie, esam kautrīgi cilvēki, no visa kā baidāmies, daudz ko nezinām un nesaprotam. Būs ļoti grūti piespiest nedzirdīgos cittautiešus mācīties latviešu valodu, vēsturi un tā tālāk, jo mēs jūtamies nevajadzīgi sabiedrībai, darbā mūs negrib ņemt, augstskolās arī, tad kā gan sabiedrība var prasīt, lai mēs tai noticam un sākam mācīties latviešu valodu. Mums nav motivācijas, mēs neredzam jēgu to darīt. Un, ja sabiedrībā mums jāpiedzīvo apvainojumi, ka nedzirdīgie nekam nav derīgi, tad nekāda motivācija un kontakts neradīsies.

*** Pastāstiet, lūdzu, ko vairāk par sevi. Vai var teikt, ka jūs sevi pati integrējāt latviešu vidū jeb arī kāds palīdzēja, pamudināja? Varbūt varētu minēt kādus pozitīvus un negatīvus piemērus par nedzirdīgo krievvalodīgo integrāciju latviskā vidū?**

Pēc profesijas esmu telpu dizainere. Bet strādāju par pārdevēju – konsultanti. Man tas patīk, nākas saskarties ar daudziem un dažādiem cilvēkiem, arī ar cittautiešiem, arī ar ārzemniekiem, gan ar dzirdīgajiem, gan nedzirdīgajiem.

Pirmām kārtām es ilgi nespēju iekļauties

nedzirdīgo vidū vispār, jo nepratu zīmju valodu. Mācījos LNS rīkotajos zīmju valodasursos, tur ieguvu gan zīmju valodas, gan arī latviešu valodas zināšanas. Tas deva man iespēju iekļauties latviešu nedzirdīgo vidū. Pie tam tie bija mani pirmie valodas kursi, kas notika latviski. Pašā sākumā grūtākās bija pirmās divas dienas, bet tad jau sāku vairāk saprast. Sākumā es baidījies runāt zīmju valodā, bet pēc tam vārdu pa vārdam, zīmi pa zīmi, un tā lieta aizgāja. Turklāt mācījos latviešu zīmju valodu. Laikam gan, ja mācītos krievu zīmju valodu, tad nespētu tik veiksmīgi integrēties latviešu nedzirdīgo vidū. Es tā uzskatu.

Sarunāties ar nedzirdīgajiem latviešu zīmju valodā es sāku svētku pasākumā «Rītausmā». Nedzirdīgie latvieši bija šokēti un ļoti slavēja manu prasmi, viņus izbrīnīja tas, ka es tik ātri biju iemācījusies latviešu zīmju valodu. Protams, man tas patika, un no tā laika man ir radies daudz jaunu latviešu draugu nedzirdīgo vidū. Turklāt ar zīmju valodas palīdzību man izdevās integrēties arī dzirdīgo latviešu vidū. Viss šis integrācijas process man bija viegls un nepiespiests.

Tomēr ir arī grūtības. Nedzirdīgo sabiedrībai ir savas īpatnības – savi joki, anekdotes, izpratne par visu, un, jāatzīst, bieži vien man daudz kas paliek nesaprotams līdz galam.

Esmu izaugusi dzirdīgo vidū, pie dzirdīgo paražām, uzvedības normām, jokiem un anekdotēm. Esmu mēģinājusi kādu dzirdīgo sabiedrībā populāru anekdoti izstāstīt nedzirdīgajiem, taču atbildes reakcija – pilnīga vienaldzība. Vai nu tiešām viņi nesaprot dzirdīgo anekdotes, vai arī viņiem tās nemaz neliekas smieklīgas. Un otrādi, kad anekdoti, kas skaitās ļoti smieklīga nedzirdīgo vidū, izstāsta dzirdīgo sabiedrībai, tā nevienu neuzjaurina. Tāpēc tagad izvīzīju sev uzdevumu atrast vidusceļu un sabiedrībā, kur ir gan dzirdīgie, gan nedzirdīgie, mēģināt pastāstīt tā, lai saprastu abas puses. Un visumā esmu apmierināta ar saviem rezultātiem. ❄

*Intervēja T. Osetrova,
tulkojis no krievu valodas Z. Ungurs*

Šis materiāls ir sagatavots ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu. Par tā saturu pilnībā atbild rakstu autors Zigmārs Ungurs, un tas nevar tikt uzskatīts par Eiropas Savienības viedokli.

Izdevumu tehniski sagatavoja laikraksts «Kopsoli». ❄ ❄

Rūķīši no Līgatnes: meklēs savu eglīti

Daiga Delle

Lielie rūķi Anda (27), Māris (25) un mazie rūķīši – Markuss (2,5) un Maksis (3 mēneši) = Evertovski dzīvo Līgatnē.

Anda un Māris ir kopā jau 11 gadus kopš Valmieras vārdzirdīgo skolas laikā. Anda vēl 2000. gadā beidza Rīgas Raiņa vakarskolu, savukārt Māris beidzis Rīgas Amatniecības skolu, kur bijis vienīgais puisis kursā ar dzirdes traucējumiem.

Ģimenē ienācis mazais rūķītis

Šogad viņu Ziemassvētki būs vēl ģimeniskāki, mīļāki, jo nu viņu ģimenītē ienācis vēl viens mazs rūķītis – mazais Maksis. Māris saka, ka šogad svētki būs savādāki ar to, ka viņiem abiem ar Andu jādodomā, kā šo Ziemassvētku brīnumu spilgtāku padarīt lielajam dēlijam Markusam, kuram nu jau pašam braši raisās sava valodiņa un brīnumpilnās bērna acis kāri tver visu uz pasaules notiekošo.

Gan Māris, gan Anda nāk no kuplām ģimenēm, kurās augstu godā dzimtas tradīcijas. Pirmie iespaidi par Ziemassvētkiem

bērņībā abiem saistās ar lielām bailēm no kaimiņu salaveča (smejas). Tad nācās vien list laukā no pagultes un noskaitīt visišāko dzejolīti, lai saņemtu ilgi gaidīto dāvanu.

Anda un Māris ar mīlestību stāsta par saviem tētiem, kuri katru gadu devušies pa sev vien zināmām mežu takām pēc viskaistākās eglītes. Savukārt eglītes rotāšana vienmēr bijusi bērnu ziņā. Īpaši par to abu ģimenēs atbildēja tieši māsas. Anda ir viena no trejmāsīņām. Māsiņas vienmēr centušās katru gadu eglīti rotāt savādāk. Un vienmēr grieztas skaistās papīra sniegpārslīņas, kuras katru gadu kļuvušas sarežģītākas un skaistākas, jo māsiņas auga lielākas.

Arī Mārim ar brāli ir vēl 2 māsas. Līdz ar to šī gatavošanās Ziemassvētkiem vienmēr bijis jautrs notikums.

Un kur nu vēl pirāgi apaļvaidziši, skaisti brūnos vēderus iegūlušī lielos grozos, kas pārklāti ar baltu līnu dvielī. Un tik viltīgi saldi smaržojošo piparkūku smarža, kas sajaucas ar eglītes smaržu. Nu kaut svētki ātrāk būtu klāt.

Anda atceras pirmos Ziemassvētkus Māra ģimenē. Toreiz tā bija lielā iepazīšanās ar nākamajiem radniekiem. Tas bijis neparasts Ziemassvētku vakars. Bija labi. Tik daudz gaišu emociju!

Sapnis par savām mājām

Tagad Anda ir tā, kas piedomās, lai Māra vecāku mājā, kur viņi mīt vienā istabiņā, var just, ka Ziemassvētki vairs nav aiz kalniem. Tie ir mandarīni, adventes vainadziņš un sveces, kas rosina pārdomāt pagātņi un izsapņot nākotni. Visvairāk domas raisās par abiem puisīšiem. Bet Anda ir mīļa, rūpīga māmiņa un puisīši aug laimīgi.

Tētis Māris vienmēr ir čakli strādājis, lai ģimenītei nekā netrūktu. Mārim paveicies, ka var strādāt tepat Līgatnē par galdnieku un izgatavot dizaina mēbeles. Māris min, ka atrast darbu nekad nav bijusi problēma, jo Mārim ir laba izglītība un darba pieredze. Galvenie klienti ir rīdzinieki, pat sabiedrībā populāras personas.

Savukārt Anda algotu darbu nav strādājusi, bet viņai ir pats galvenais darbiņš uz pasaules – dēliņu audzināšana, mājas solis. Tagad lielākā apņemšanās – iegūt autovadītājas tiesības. Tad Māris dāvināšot Andai smuku auto, ar kuru viņai un pārējiem ģimenes locekļiem ikdienas gaitas būs vienkāršāk paveicamas!

Protams, abi sapņo par savām mājām, kur neviena netraucēti varētu baudīt savas ģimenes kopābūšanu. Pagaidām pat Līgatnē labu irētu dzīvokli par saprātīgām naudiņām atrast ir problēma!

Markusiņam pirmie Ziemassvētki bija piecos mēnešos, to gad viņš vēl neaptvēra, cik skaisti svētki tie ir. Toreiz viņam

pats svarīgākais bija mammas, tēta mīlās rokas! Nākamie Ziemassvētki bija 1,5 gadu vecumā, tad jau Markuss abās mājās – gan Līgatnē, gan Skrīveros, kur mīt Markusiņa vecvecāki, saņēma daudzas dāvanas.

Vecāki smejas, atceroties, cik ātri, ar uztraukumu sirdī Markuss izsaiņojis dāvanas. "Tieši tāpat kā es bērņībā", smejas Māris. Pašu lielāko dāvanu sagādāja Markusa vecāki – viņš tika pie jaunas gultiņas, jo bija jau tik liels, ka sētingultiņu noglabāja brālītīm.

Un tad vēl bija pirmā nopietnā eglīte Līgatnes kultūras namā. Bet šogad ir savādāk – Markusiņš ir izaudzis, kopš septembra apmeklē bērņudārzu, kurā mācās pirmo dziesmiņu un dzejolīti par Ziemassvētkiem. Anda un Māris ar nepacietību gaida pirmo Markusa eglīti dārziņā.

Kā sameklēt īsto eglīti

Šogad Māris domā turpināt savas ģimenes tradīciju – kad Māris bija mazs, viņš ar tēti vien devās eglītes meklēšanā. "Tā ir vesela bauda meklēt eglīti. Atrast mūsu vienīgo un īsto! Un tās domas, kas raisās mežā! Labās domas," domīgi saka Māris. "Tagad, kad tēta vairs nav, par eglīti gādāju es viens pats, istā reize, lai ņemtu uz mežu līdzī arī Markusu!" nosaka Māris.

"Mēs vēlam priecīgus un gaišus Ziemassvētkus lieliem un maziem! Mums visiem draugiem šobrīd sadzimuši mazi bērņiņi, tāpēc mums kopā ar mazajiem dota iespēja atgriezties bērņībā, baudīt tādas Ziemassvētku sajūtas, kādas saprot un jūt mūsu mazie! Tās jau arī ir visistākās un visjaukākās sajūtas!" atzīst Māris un Anda, kad top jaukais rūķīšu ģimenes foto.

Ziemassvētku noskaņā: Ticot, gaidot un mīlot

⇒ 4. lpp.

Daina Platāce, Dainis Liepiņš, Rīga, Kuldīga

Pagājušais Jaunais gads bija ļoti interesants un īpašs, jo, pirmkārt, to organizējām kopā ar draudzenēm (jau divus gadus pēc kārtas rīkojam kopā), un, otrkārt, tas bija īpašs, jo notika arī karnevāls. Kā būs šogad?... hmm, pagaidām neesam izdomājuši konkrēti, ko darīsim.

Šajā gadā visinteresantākais bija draudzenes kāzas, kurā ar draugu pirmo reizi bijām vedēji. Patiešām mums izdevās ļoti noorganizēt šo pasākumu, lai gan pirms tam bija milzīgs uztraukums. Esam gandarīti par

to, ka daudziem patika, jo šī bija taču pirmā reize būt par vedējiem. Šogad sāku strādāt LNS par sekretāri, un šis darbs mani apmierina.

Mēs novēlam visiem, lai šie svētki būtu gaiši un priecīgi, lai jūs justu šo svētku sajūtu savu tuvinieku vidū. Atļaujiet jūsu mājās ienākt priekam, laimei un mīlestībai. Lai Ziemassvētku gaisma, miers un apskaidrība pavada mūs visu nākamo gadu līdz nākamajiem Ziemassvētkiem!

Vineta un Juris Kozlovi, Rīgā

Pagājušo gadumiju sagaidījām lgaunijā ar Karīnas Beisones draugiem. Patiešām jauki – kā dziesmā: svešās zemēs esot jauki, daudz jo daļu brīnumu!

2008. gadu gaidot, gribētos būt kādā pirtiņā ar draugiem – nopērties un sagaidīt ar baltām un tīrām domām.

Novēlu visiem gaišus un priecīgus Ziemassvētkus. Darba veiksmēm bagātu ikdienu, labu veselību un savā reizē liksmu svētku prieku nākamajā gadā!

Pasaules nedzirdīgo tiesības uz zīmju valodu

Uldis Ozols

Bez īpaša nolūka uz 5 dienām apciemoju Stokholmu. Atbraucu no Islandes, lai izbaudītu rudenīgas brīvdienas, bet šajā karaļvalstī piedzīvoju neparastu notikumu. Tā nu pēc kārtas izklāstīšu.

Nedzirdīgie zviedri gatavojās demonstrācijai. Izrādījās, pēc kopīgās franču, beļģu un kanādiešu ierosmes WDF kongresā Madridē nedzirdīgo sabiedrībā plaši izplatījās ideja par to, ka turpmāk katru gadu pēdējā septembra svētdienā jāriko demonstrācija visās valstīs pasaulē laikā no pl.14 līdz 16, turklāt jāģērbjas melnās drēbēs. Šis pulcēšanās tēma – «Tiesības uz zīmju valodu. Cilvēktiesības» (*Sign Language Right. Humain Right*) un mērķis – aizstāvēt savas valsts zīmju valodas tiesības, panākot, lai akceptētu zīmju valodu valsts valodas likumā.

Lai šī valoda neizzustu nākotnē, būtu jāvairo zīmju valodas lietotāju skaits, tostarp piesaistot tos, kuriem ievietoti kohleārie implantīti. Vairumam no viņiem būtu vēlams iemācīties zīmju valodu, ja nu pēkšņi sabojātos šis implants un kādu laiku cilvēks nevarētu sadzirdēt skaņas. Ir novērots, ka pēc šīs operācijas lielākā daļā cilvēku jūtamas šaubas, pie kuras pasaules viņš īsti piederīgs – nedzirdīgo vai dzirdīgo? Proti, viņi mācījušies masu skolās, veiksmīgi tās beiguši, bet nezina, kurp tālāk doties, lai rastu ar citiem kopīgas intereses, apmeklētu pasākumus utt. Rezultātā šajos cilvēkos rodas nepilnvērtības komplekss, viņi jūtas atstumti malā. Tomēr vērojams, ka arvien vairāk cilvēku sāk apzināties savu piederību un atgriežas nedzirdīgo pasaulē, bet – nepārvalda zīmju valodu. Viņiem to apgūt grūti, tā tiek izšķiests daudz laika.

Katrā valstī parlamentam vajadzētu būt informētam par nedzirdīgo kultūru, šīs minoritātes tradīcijām utt. Lielākā daļa nedzirdīgo organizē pasākumus telpās, kur pārējā sabiedrība neredz. Tur arī tiek stabilizēta un popularizēta nedzirdīgo kopienas kultūra. Bažas, ka līdz ar to valstu valdībām unsabiedrībai nav ne mazākas jausmas, kas tur notiek. Turklāt nekādu sūdzību arī nav, tāpēc liekas, ka ar nedzirdīgiem cilvēkiem ir kārtībā.

Tāpēc labi, ka nedzirdīgie organizē šādu demonstrāciju uz ielas, lai tauta pamanītu, ko tad vēlas nedzirdīgo minoritātes grupa, kādas tiesības tā pieprasa.

Vairākums no nedzirdīgajiem pat nezina, ko nozīmē „identitāte”, bet nedzirdīgo dienā notiek dažādas lekcijas par nedzirdīgo zīmju valodu, kultūru un savām tiesībām.

Tiesām bija labi piemēri Islandē, kur katru gadu Nedzirdīgajiem sniedz jaunu pieredzi un idejas par viņu tiesībām. Tikai tā, pakāpeniski sabiedrība apjēgs, kas īsti ir nedzirdīgo kultūra un identitāte.

Tā, pirmā demonstrācija notika 29.septembrī Jaunzēlandē un tā turpinājās 24 stundu laikā līdz pēdējai valstij – ASV. Zviedrijā tā notika Ērebrū (ap 200 km no galvaspilsētas) pēc Zviedrijas Nedzirdīgo asociācijas izvēles. Tajā piedalījās mazs cilvēku skaits – ap 100. Radās domstarpības, kas atspoguļojās Nedzirdīgo asociācijas mājaslapā izvietotajā forumā. Noskaidrojās, ka lielākā daļa tomēr pamatoti vēlas, lai nākamā šāda akcija notiktu tieši Stokholmā, kur atrodas valsts parlaments. Jāsaprot, ka ar šādu rīcību tiek atbalstītas zīmju valodas tiesības ne tikai katram savā valstī, bet arī visas pasaules mērogā, kur kāds parlaments neizprot situāciju un šo tiesību nepieciešamību.

Pēc demonstrācijas pl.16 cilvēkam jāaizdedzina svece mājās vai kaut citur, lai vienotos kopīgai idejai par tiesībām uz zīmju valodu gan savā ī, gan citās valstīs. Vakarā zviedru nedzirdīgi pulcējās un atpūšas savā klubā.

Par demonstrāciju varat skatīties internetā: <http://vide.google.com/video?docid=-5526991288375669704&pr=goog-sl> vai <http://mainparis.skyrock.com/>

Līdzjūtība

Nu dvēselīte debesis sev jaunu ligzdu vij...
Izsakām dziļu līdzjūtību piederīgajiem,
aizvadot aizsaulē LNS Goda biedru
Antonu Stapkēviču
(1927.10.08 — 2007.08.12.).

LNS Daugavpils biedrība

2008. gada 19. janvārī

Atpūtas vakars

2007. gada labākais

Nedzirdīgais sportists

leeja ar ielūgumiem

(par maksu)

Griezties LNSF birojā

Gada cilvēks un Gada notikums 2007

(atbildi ierakstīt vai atzīmēt ar X)

- 1.LNS nozīmīgākais Gada cilvēks
- 2.LNS nozīmīgākais Gada notikums
3. LNS gada lielākā problēma
4. Vai Jūs apmierina LNS darbs?

Jā Nē Nezinu

Kāpēc?

5. Vai Jūs apmierina Zīmju valodas centra darbs?

Jā Nē Nezinu

Kāpēc?

6. Vai Jūs apmierina Komunikāciju centra darbs?

Jā Nē Nezinu

Kāpēc?

7. Vai Jūs apmierina laikraksta «Kopsoli» darbs?

Jā Nē Nezinu

Kāpēc?

8. Vai Jūs apmierina LNSF darbs?

Jā Nē Nezinu

Kāpēc?

9. Vai Jūs apmierina Surdopalīdzības centra darbs?

Jā Nē Nezinu

Kāpēc?

10. Vai Jūs apmierina reģionālo biedrību darbs? Kuras?

Jā Nē Nezinu

Kāpēc?

11. Vai Jūs apmierina Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācijas darbs?

Jā Nē Nezinu

Kāpēc?

12. Kuras valsts iestādes, firmas, organizācijas, Jums liekas draudzīgas pret nedzirdīgiem cilvēkiem? Kāpēc?

13. Kuras valsts iestādes, firmas, organizācijas, Jums šķiet nedraudzīgas pret nedzirdīgiem cilvēkiem?

Kāpēc?

14. Ko Jūs vēlētos 2008. gadā sagaidīt no valsts?

15. Ko Jūs vēlētos 2008. gadā sagaidīt no LNS?

Īsas ziņas par sevi:

Vecums: līdz 20g. 20 – 30 30 – 50 50 - ...

Dzīvesvieta:

Nodarbošanās:

mācās

nodarbināts

bezdarbnieks

pensijā

cits

Paldies par atsaucību!

P.S. Interesantāko atbilžu autori saņems redakcijas balvu (ja būs norādīts uzvārds).

Jaungada sagaidīšana Eiropā

Ivars Kalniņš

Katru gadu pasaules nedzirdīgie un vārdzirdīgie parasti sagaida Jauno gadu kādā Eiropas vai cita kontinenta valstī. Tā kļūvusi par tradīciju jau gadiem. Šogad ir iespēja sagaidīt 2008. gadu Austrijā un Lielbritānijā.

Austrija. Tur būs 2. Eiropas Jaunā gada zīmju valodas lietotāju festivāls «Eiropas vizuālā skaņa 2007/2008» ar plašu 3 dienu (29. – 31. decembrī) programmu. Tajā ir paredzēti nedzirdīgo deju un vizuālie mūzikas šovi, profesionālu un amatieru poētikas sniedzēji, matu stilistu un ķermeņa gleznošanas šovi u.c. Ieeja uz 3 dienām ir

62 eiro. Paredzētas vērienīgas un pompozas svinības. Šis pasākums pirmoreiz notika 2005. gadā, kad sanāca kopā 900 dalībnieki no 34 dažādām valstīm. Plašāka informācija skatāma www.visualbrain.net/eto (angļu valodā).

Lielbritānija. Jaungada vakara svinības (party) 31. decembrī Londonā sola visgarāko Eiropas party, uz kuru sanāks nedzirdīgie no visas pasaules. Būs nedzirdīgo kino, šovi, mākslinieku radošo darbu un vizuālo izpausmju izstāde u.c. Ieeja – 20 mārciņas vai 30 eiro. Plašāka informācija skatāma: www.deafrave.com. ❄

Miļi sveicam!

❄ **80**
5.XII Viktors LAPUNOVŠ, Rīgas
6.XII Juris SMONŠ, Rīgas

75 ❄
6.XII Laima SKRICKA, Rīgas

70
1.XII Vladimirs MAKAROVŠ, Rīgas
8.XII Aleksandrs Vasiļevskis

65
11.XII Staņislava ČUČERILOVA, Rīgas
22.XII Andrejs SILOVŠ, Rīgas

❄ **60**
4.XII Jānis BLUMBERGS, Rīgas
13.XII Olga GOBIŅA, Rīgas
28.XII Gaļina KĪVĪTE, Rīgas

55 ❄
1.XII Gunta JURŠEVSKA, Kuldīgas
11.XII Daina CĪRULE, Smiltenes
19.XII Leonards NOVICKIS, Rīgas

❄ **50**
27.XII Pjorts Kulikovs, Rīgas
31.XII Tatjana URBONIENE, Rīgas
biedrība

❄ Pateicība

Es mūžam mainos, bet mana daile paliek,
Caur visiem mūžiem – Spidola spīd,
Spidola spīd... Rainis

Sirsniņš paldies visiem mūsu Eleonoras Stepaņukas draugiem, kolēģiem, paziņām, kas viņu atcerējās 2007. gada 16. septembrī 75 gadu jubilejas dienā, kas bija aizbraukuši uz Jaundubultu kapiem un tur nolika ziedus uz Eleonoras kapa. Tas bija tik sirsnīgi un miļi, paldies jums!

Eleonoras dēli – Juris un Andris ar ģimenēm, vīrs Anatolijs un māsa Marija

Izsakām lielu pateicību Eiropas Padomes parlamentam deputātam Aldim Kuškim un LŅJO prezidentam Ivaram Kalniņam par mums doto iespēju piedalīties grupas vizītē Eiropas parlamentā. Paldies Ivetai Pumpurai par tulkošanu un nenogurstošo līdzdalību šajā mūsu grupas braucienā.

Elfa Zariņa, Arta Birzniece – Silīņa,
Aļona Udovenko, Tatjana Osetrova,
Mārcis Rušiņš, Karina Beisone.

❄ Iepazīšanās

Miļš, miermīlīgs vīrietis (66), Auns. Vēlas nopietni iepazīties ar sievieti. Skūmjī būt vienam, tad sirdi pietrūkst prieka. Ir pelēcīga katra diena, ja jūties vientuļi, raksti – varbūt, uzausīs tad mums jauna diena.

Mana adrese: Rēzekne, Kooperatīva iela 9 – 59.

Simpātiska rdziniece Vija meklē draugu (42 – 50 gadu vecū), lai patīkami pavadītu laiku divātā. Sāksim mūsu tuvāko iepazīšanos, sagaidot kopā Jauno gadu! Ja esi gatavs šādam drosmīgam solim, sūti sms 20082779.

Līdzjūtības

†
Nu smaga sāpe tevi kļauj
Un dziļas bēdas sirdī līst,
Nevienas zvaigznes visās debesīs...
Izsakām dziļu līdzjūtību piederīgajiem,
aizvadot ANATOLIJU ZĪVERU mūžībā.

RB Vidzemes grupa

†
Nav tādu vārdu, ar ko izsmelt bēdas
No sirdīm, kuras sāpēm pielījušas.

Skumju brīdi esam kopā ar LNS Domes revidenti, Rīgas biedrības valdes locekļi, Rīgas rajona grupas priekšsēdētāju Feodosi Lepešu, miļo māmiņu mūžībā pavadot.

Latvijas Nedzirdīgo savienība,
Rīgas biedrība

†
Bet varbūt viņas dzīves stāstu
Vēl ilgi, ilgi vēji dūks...
Dace, pieņem mūsu dziļo līdzjūtību, māsu ĀRIJU DZIRNI, uz mūžu zaudējot.

Karlštrēmu ģimene

†
Gadu skrējiens nebij apturams,
Nu visu kļāj mūžības sniegs.
Paliks tas, kas nav aizmirstams, —
Cilvēkiem sniegtais prieks.

Mūžībā aizgājis ALFONS BĀLIŅŠ (1927. 10.13 – 2007.11.21)

Mūsu visdziļākā līdzjūtība sievai Aleksandrai Bāliņai un piederīgajiem, vīru, tēvu, vectēvu zaudējot.

Valmieras RB un biedri

†
Ilgu mūžu nodzīvoji,
Daudz darbiņu padarīji,
Lai nu viegli Zemes mātē
Pārklāj savu seģenīti.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību

Feodosei Lepešai, no mātes uz mūžu atvadoties.

Regina, Marta, Inta, Gaida

VITAI UN UĢIM STUPĀNIEM

SĀRIŅA kā maza laimīte,

†
Tai rokās sīka puķīte,
Tās draugi pļāvās ziedus lasa
Un konfektītes Sārai prasa.
Sveicam jaunus vecākus ar saulītes
Sāras ierašanos pasaulē!

❄ Māsa, Raimonds, Daina un Dainis

Ziedojumi

Rīgas biedrībai ziedojuši šādi biedri:
Jānis Priedītis, Marija Priedīte (1Ls);
Valentīna Skuja, Lifantijs Lavrenovs (1,50 Ls);
Inta Ubarste, Andris Ubarsts (3Ls);
Marija Šķirmante (5Ls).

Miļi sveicam

Beidzoties 2008. gadam, sveicam savus aktīvistus aizvadītajās dzimšanas dienās: Mareku Ašmani (35); Sergeju Lasmani (35); Pēteri Loginu (35).

RSK «NS»

Latvijas svētkos – uz "Pikšām"

✎ **Brigita Aldersone** ❄️

Ar dažādiem pasākumiem LNS klubos un citās organizācijās tika atzīmēta Latvijas dzimšanas diena 18. novembrī. Piedzē apmaiņas nolūkā – par vienu no tiem, kurā pati piedalījās.

Sagaidot svētkus, Rīgas biedrības LNS valdes grupas biedri, pieaicinot arī pārējos interesentus no Elvīras ielas 19 mītnes, rīkoja izbraukumu uz LR pirmā prezidenta K. Ulmaņa dzimtas mājām – muzeju "Pikšas" Dobeles pusē. Vispirms notika izziņas brauciens, vērojot Zemgales vēlā rudens ainavu un meklējot šo muzeju. Visiem, kuri nav vēl bijuši šajā vietā, noteikti iesaku turp aizbraukt. Tur savākti daudzi materiāli, kas izvietoti restaurēto ēku kompleksā un par tiem spilgti un emocionāli stāsta guide. Klausoties

Kārļa Ulmaņa likteņstāstu, daudziem acis bija asaras...

Pēc tam konferenču zālē pasēdējām pie azaida galda. Muzeja direktors G. Ulmanis dalījās atmiņās par pieredzēto Sibīrijā, piedalījāmies Latvijas tematikai

veltītos konkursos, dziedājām latviešu tautasdziesmas. Jā, šo pasākumu atklājām ar Latvijas himnu un nobeidzām ar LNS himnu. Paldies organizatorēm – laikraksta "Kopsoli" redakcijas darbiniecēm.

Renārs Kaupers dzied kopā ar mums

✎ **Inese Immure** ❄️

6. novembris Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskolai bija īpašs. Muzikālajā uzvedumā kopā ar dzirdīgiem un nedzirdīgiem skolēniem uzstājās populārais dziedātājs Renārs Kaupers. Kopīgi tika nodziedātas vairākas dziesmas no "Prāta Vētras" repertuāra.

Koncerta sākumā izskanēja vairākas slavenās britu rokgrupas "The Beatles" dziesmas, ko vājdzirdīgie skolēni izpildīja angļu zīmju valodā. Šīs dziesmas bija kā sveiciens Lielbritānijas vēstniecībai, kura sadarbībā ar Britu padomi organizēja iekļaujošās izglītības projektu konkursu "Kopā/Together".

Raiņa vakarskolas, kas bija viena no konkursa laureātēm, paveikto vēroja arī bērnu un ģimenes lietu ministrs Ainars Bašņiks. Viņš dziedāja līdz pazīstamākajām dziesmām un pateicās R. Kauperam par līdzdalību šajā projektā. Populārajam dziedātājam ir daudz piedāvājumu un darba, tomēr viņš atrada laiku uzdziedāt kopā ar tiem, kas dzied zīmju valodā. Televīzijas raidījumā "Kopā", kurā bija sižets par šo koncertu, Renārs Kaupers atzina, ka viņam, tāpat kā dziedātājam Zīgrīdam Muktupāvelam, uzstāšanās kopā ar dziesmu izpildītājiem zīm-

ju valodā sagādājusi patīkamu satraukumu un emocionālu pārdzīvojumu.

Kaupers kopā ar Raiņa vakarskolas skolēniem dziedās arī laikraksta "Diena" rīkotajā konkursa "Latvijas Lepnums" noslēguma pasākumā 26. decembrī TV-3 kanālā, sekojiet programmai.

Kopā ar Raiņa vakarskolas skolēniem uzstājās arī Valmieras Nedzirdīgo bērnu skolas un Rīgas 1. speciālās internātpamatskolas audzēkņi.

P.S. Īpaša pateicība **Jurim Grundulim** (junioram) par sagādāto iespēju apgūt dziesmas angļu zīmju valodā.

❄️ Redakcija pateicas ❄️

Izsakām pateicību visiem mūsu lasītājiem par uzticību, sadarbību un sapratni gada garumā. Atvainojamies par dažu numuru kavēšanos un to apvienošanu tehnisku iemeslu dēļ. Centīsimies nākamgad strādāt labi, cik vien tas būs mūsu spēkos.

Lielais Paldies visiem brīvprātīgajiem palīgiem, kas iespēju robežās piedalījušies KS veidošanā, – rakstu un fotogrāfiju autoriem, izplatītājiem, padomdevējiem, rosinātājiem, pasūtītājiem organizētājiem un izskaidrotājiem.

Laiks pamāt ardievas Vecajam ❄️

Ir pagājis ārkārtīgi darbīgs gads, kad nereti licies – nu ir par daudz, nu vairāk nav iespējams. Un tad kaut kas atkal ir laimīgi garām un var ķerties pie nākamā darba. Un tā tas nebija tikai redakcijā, bet vērojām – arī citi kolēģi tādi steidzīgi, norūpējušies, iegrimuši savu lietu darīšanā,

Nebija mums vairs laika ne sarunām, ne pārrunām, ne vārda, ne dzimšanas dienām un jubilejām. Arī svētkos knapi saskrējām uz brītiņu kopā, lai tik ātri atkal dotos prom – pie sava rakstāmgalda un datora.

Tāds nevalīgs gads, kad apspriedām, risinājām, rakstījām, pierādījām, atskaitījāmies – no projekta uz projektu, viena darba pie otra, latviski – uz vienu mērķi: lai panāktu būtiskus uzlabojumus, redzamas pārmaiņas, jūtamus guvumus. Un tādi bija nenoliedzami!

Lielā mērā to noteica viena cilvēka – LNS prezidenta spējas ideju ģenerēšanā un to realizēšanā, prasme mobilizēt mūs komandas darbam, orientējoties uz rezultātu, neraugoties ne uz ko.

Mums te valdīja tāds tipisks darbaholisms, kas prasa no cilvēka visu un vēl mazliet vairāk. Jāatzīst, tas devis rezultātus, bet dievs dod, lai mums pietiek izturības arī citus gadus. Un lai mums nākamgad pietiktu spēka, laika, vēlmes un naudas ne tikai raženi strādāt, bet savu reizi atpūties, būt arī jautriem un interesantiem mūsu kopīgos vaļas brīžos.

Kopsoli pastāvēs tikai tik ilgi, cik ilgi to pasūtīs un lasīs. Lasīsim paši un rosināsim to darīt arī citiem – tāda būtu mūsu vēlēšanās un vēlējums visiem Jaunajā gadā.

**Nākamais numurs iznāks
15. janvārī**

Projekts etniskajai integrācijai

Ar 2007. gada oktobri sākas jauns LNS projekts, kas paredzēts tieši mūsu nedzirdīgo cittautiešu integrācijai.

Jēdziens «integrācija» (cēlies no latīņu vārdiem *integratio* – atjaunošana, sakārtošana; *integer* – vesels) nozīmē atsevišķu daļu apvienošanu vienā veselā. Sabiedrības etniskā integrācija nozīmē atsevišķu sabiedrības etnisko grupu saliedēšanu un apvienošanu vienā veselā.

Projekta tiešais mērķis ir iekļaut no dzimšanas nedzirdīgos un smagi vārdzirdīgos mazākumtautību iedzīvotājus pilsoniskās līdzdalības, politiskās integrācijas, vispārējos kultūrveidošanas un informatīvās sabiedrības procesos, pamatā orientējoties uz nedzirdīgo kopienas etnisko integrāciju.

LNS sadarbības partneri šajā projektā ir Sociālās Integrācijas centrs un Humāno Iniciatīvu atbalsta fonds.

Jūsu zināšanai galvenās aktivitātes šajā projektā!

1. Pilsoniskā līdzdalība un politiskā integrācija — «Arī mēs!»

☐ «Vienādas iespējas visiem» – apmācību cikls LNS darbiniekiem un biedriem par

etniskās integrācijas pamatproblēmām.

☐ «Tu arī vari» – dažādu mazākumtautību no bērnības nedzirdīgo un smagi vārdzirdīgo iedzīvotāju etniskās integrācijas programma. Šajā programmā ir vairāki virzieni.

Pirmkārt, paredzēts izstrādāt mācību palīg līdzekli cittautiešiem, lai palīdzētu viņiem apgūt latviešu nedzirdīgo zīmju valodu. Viss šī mācību materiāla saturs būs nedzirdīgo zīmju valodā un pieejams internetā LNS mājaslapā (www.lns.lv).

Bez tam tiks organizētas konsultācijas un sniegta praktiska palīdzība latviešu valodas izmantošanā nedzirdīgajiem LNS Daugav-

vakariem, savukārt latvieši apmeklēs citu biedrību rīkotos krievu, poļu, ukraiņu u.c. tradīciju vakarus. Šie braucieni plānoti starp Rēzeknes, Daugavpils un Valmieras biedrībām.

Izbraukumu grupa ar tematisku programmu «Būt pilsonim» organizēs viendienas nodarbības 8 reģionālajās biedrībās.

2. Kultūra – «Klusumā runā rokas»

☐ Starpetniskās nedzirdīgo amatiergrupu kultūras festivāls «Dziedošās rokas».

☐ Starpetniskās republikāniskās kultūras forums «Latvija — mūsu zeme klusumā».

3. Informācija — «Integrācija = informācija»

☐ Latvijas TV raidījumu cikls «Redzeslokā» ar tēmām: *Aktualitātes, Iekļaujies, Likuma pants, Darba tirgus, Kultūra, Brīvēstunda, Mācāmies latviešu zīmju valodu, Īsziņas*.

☐ Informatīvās lappuses internetā izveidošana nedzirdīgajiem krievu valodā.

Bez tam projekta gaitā paredzēts izdot sešas starplikas *Kopsolī* par etniskās integrācijas tēmām un divus plašāku sabiedrību informējošus ielikumus republikāniskajos laik-

rakstos. Projekta materiāli tiks apkopoti tematiskajā brošūrā «Mūsu iespējas – mūsu tiesības».

Projekts noslēgsies ar noslēguma konferenci «Arī mēs!» republikas nedzirdīgajiem līderiem par mazākumtautību problemātiku, risinājumiem un starpkultūru mijiedarbību. ▲

pils, Rēzeknes un Valmieras biedrībās. Tiks izveidoti bukleti par tēmām: Satversme, valsts himna, pilsonība, Latvijas vēsture.

Paredzēts organizēt mutvārdu žurnālus un interešu klubus par patriotiskām tēmām. Līdztekus notiks pieredzes un labās prakses apmaiņas braucieni – nelatviešu nedzirdīgie tiks aicināti uz citu biedrību latvisko tradīciju

Projekts kā dzīves skola

Jūs esat jauns cilvēks LNS. Iepazīstīniet, lūdz, ar sevi nedzirdīgo sabiedrību!

Es dzīvoju Jelgavā, mācījos Jelgavas 6. vidusskolā, pēc tam no 9. klases aizgāju mācīties uz Rīgu, uz Puškina liceju pedagoģijas – psiholoģijas fakultātē, jo tur bija iespēja iegūt ne tikai vidējo izglītību, bet arī

specialitāti (ieguvu skolas psihologa palīga kvalifikāciju).

Kad vēl mācījos 12. klasē, piedalījos Rīgas Pedagoģiskās izglītības vadības augstskolas rīkotajā konkursā «Es būšu skolotājs». Izturēju šo konkursu un sāku mācīties budžeta grupā Pedagoģijas fakultātē par pirmsskolas izglītības skolotāju. Savu izvēli nenozēloju, jo darbs ar bērniem ir grūts, bet ļoti radošs, pozitīvs. Lai strādātu ar bērniem, nepietiek tikai ar zināšanām, jābūt mīlestībai un lielai pacietībai. Parastajos bērnudārzos nostrādāju vairāk

nekā divus gadus. Tā bija ļoti vērtīga dzīves pieredze.

No 14 gadiem lietoju dzirdes aparātu, regulāri konsultējos LNS Surdotehniskās palīdzības centrā. Zināju, ka ir tāda Latvijas Nedzirdīgo savienība, gribēju tajā iestāties, bet šaubījos, vai mani pieņems. Pēc tam kad mājās parādījās internets, atradu LNS mājas lapu, bieži tajā skatījos jaunumus.

❖ **Kādi ir jūsu pirmie iespaidi par šo konkrēto projektu, par projekta komandu, par visiem tajā veicamajiem darbiem?**

Kad LNS prezidents Arnolds Pavlins man piedāvāja piedalīties šajā projektā, es biju ļoti priecīga, domāju: «Cik lieliska iespēja man dota!» Taču, kad jau sāku strādāt, ļoti nobijos un kādā mirklī gribēju atteikties, jo šaubijos, vai tikšu galā ar saviem pienākumiem. Tas ir tik atbildīgs darbs!

Bet paldies manai ģimenei un draugiem, kuri atbalstīja, teica, ka man viss izdosies. Liels paldies arī projekta vadītājam Arnoldam Pavlinam, ka viņš piedāvāja man tādu iespēju... Ceru, ka viņam nenāksies manī villies. Pagaidām es tikko sāku strādāt, un man vēl būs iespēja iepazīties tuvāk ar cilvēkiem, kuri piedalās šajā projektā. Tagad gribu apmeklēt kursus, lai dziļāk varētu saprast, kā jāstrādā šajos ES projektos.

Būs daudz jāmācās un daudz kas jāapgūst, bet tas mani tikai priecē. Jau tagad esmu sapratusi, ka projekta vadītājam bija taisnība: šis ir ļoti pedantisks, bet arī radošs darbs. Bet vai gan ir iespējama dzīve bez grūtībām?

❖ Kas jūs esat pēc tautības?

Pēc tautības es esmu poliete, kaut gan pasē rakstīts, ka esmu baltkrieviete; vienkārši sanāca tāds pārpratums.

Šis projekts par etnisko integrāciju acimredzot skar arī jūs kā vienu no mērķa grupas pārstāvēm. Vai izjūtat personisku ieinteresētību projekta norisē, rezultātos?

Jā, tiešām, šī tēma skar arī mani personiski, un tas ir viens no iemesliem, kāpēc tomēr nolēmu palikt projektā. Man gribētos, pirmkārt, izpētīt, uzzināt nedzirdīgo un vājdzirdīgo cilvēku problēmas tuvāk; otrkārt, gribētos, lai mūsu sabiedrībā mainītos viedoklis un nebūtu aizspriedumu, ka nedzirdīgie un vājdzirdīgie cilvēki maz uz ko spējīgi.

Jā mēs paši nesāksim kaut ko darīt, lai mainītu šos sabiedrības aizspriedumus, tad

neviens mūsu vietā to nedarīs. Ir svarīgi mainīt arī darba devēju attieksmi pret tādiem cilvēkiem. Man pašai šī problēma ir ļoti labi pazīstama. Pēc viena gadījuma pat neuzdrošinājos runāt ar darba devējiem par savu dzirdes problēmu, jo baidījos palīkt bez darba. Tomēr, kad cilvēki redzēja, ka nēsāju dzirdes aparātu, nekādus jautājumus neuzdeva, tikai dārziņā bērni jautāja, kas tas ir. Tad vienmēr atbildēju, ka tas ir pleijers.

Mums jāiemācās droši runāt par savu problēmu, jo darba devēji šajā jautājumā, teiksim tā, nav izglītoti. Es uzskatu, ka nedzirdīgie cilvēki var strādāt radošos darbos tāpat kā dzirdīgie. Gribētos, lai nedzirdīgajiem cilvēkiem būtu iespēja pilnvērtīgi mācīties augstskolās, dažādosursos.

❖ Vai esat izjutusi kādu diskrimināciju attieksmē pret sevi?

Manā dzīvē bija tādi gadījumi, kad cilvēku attieksme bija negatīva tikai tādēļ, ka mana dzimtā valodā ir krievu valoda. Mani tas apbēdina. Esmu dzimusi Latvijā un uzskatu to par savu dzimteni. Manuprāt, ir ļoti netaisnīgi dalīt cilvēkus pēc tautības, bet esmu iemācījusies nepievērst uzmanību tādiem cilvēkiem. Pati uzskatu, ka cilvēka tautībai nav nozīmes, man daudz draugu – latviešu, un mēs vienmēr atrodam kopīgu valodu.

Esmu ļoti pateicīga savai mammai, ka viņa mani piespieda mācīties latviešu valodu.

❖ Vai šo jauno darbu mūsu projektā izjūtat kā nozīmīgu pavērsienu savā dzīvē? Ko šis projekts nozīmē jums personiski?

Ar darbu šajā projektā manā dzīvē sākās jauns posms. Es to uztveru kā izaicinājumu... Ja man dzīve piedāvājis tādu iespēju, tad tā obligāti jāizmanto. Protams, ir nedrošība, bet domāju, ka tā ir normāla psiholoģiska reakcija. Es vairāk uztveru šo projektu kā dzīves skolu.

Apziņos, man būs daudz jāmācās, jo tagad katru dienu sev atklāju kaut ko jaunu un interesantu, jo šeit neapšaubāmi visam nepieciešama ļoti radoša pieeja.

Man būs iespēja tikties ar dažādiem cilvēkiem, tā ir lieliska iespēja pilnveidoties, attīstīties, iepazīt cilvēkus. Un pats galvenais, ka šī projekta mērķis ir palīdzēt veiksmīgāk integrēties mūsu sabiedrībā nedzirdīgajiem un smagi vājdzirdīgajiem mazākumtautību cilvēkiem, un man ir iespēja visā šajā procesā piedalīties!

❖ Cik zinu, jūs jau esat sākusi mācīties nedzirdīgo zīmju valodu. Kāda tā jums šķiet, vai ir grūti apgūt?

Kad man nesanāca šogad mācīties iecerētajā augstskolā, es nolēmu iestāties zīmju

valodasursos, par kuriem izlasīju internetā LNS mājaslapā. Aizgāju, pieteicos... Pirmajā nodarbībā man bija tik daudz emociju, iespaidu, es brīnījos, cik interesanti, ka cilvēki «runā» ar rokām.

Protams, lai iemācītos zīmju valodu, nepietiks ar nodarbībām, svarīgi kontaktēties ar nedzirdīgajiem, jo saskarsmes laikā daudz ātrāk var iemācīties zīmju valodu. Kad biju Kongresu namā uz Pasaules nedzirdīgo dienu, man bija sajūta, ka esmu nokļuvusi citā pasaulē. Bija žēl, ka nevarēju ar cilvēkiem sarunāties zīmju valodā un saprast, ko viņi saka. Bet man iepatikās tas viss, ko redzēju, tas bija apbrīnojami! Vēl mani pārsteidza, ka nedzirdīgie cilvēki ir ļoti atklāti un draudzīgi, visu laiku smaidīja.

❖ Kādi ir jūsu nākotnes nodomi? Vai saistāt tos ar darbību LNS?

Nākotnē man gribētos strādāt ar nedzirdīgajiem cilvēkiem, te ir daudz virzienu, kuros varētu darboties. Piemēram, var strādāt ar nedzirdīgajiem bērniem, ar cilvēkiem, kuriem ir garīgās attīstības traucējumi utt. Iespēju daudz, bet, lai es varētu strādāt ar nedzirdīgajiem cilvēkiem, man jāzina un jāpārvalda zīmju valoda. Nākotnē plānoju mācīties, bet, kur tieši, vēl neesmu izlēmusi. Šogad biju iesniegusi dokumentus Rēzeknes augstskolā pedagoģijas fakultātē, gribēju mācīties par surdopedagogu, bet diemžēl studijām pieteicās tikai 3 cilvēki, un, protams, ne par kādām mācībām nevarēja būt runas.

❖ Vai jums ir kādas aizraušanās vai kāda joma, kam ziedojat savu brīvo laiku?

Man patīk lasīt! Kad ir iespēja, cenšos pavadīt laiku kopā ar savu ģimeni, draugiem. Bija periods, kad savienāju divus darbus, man pavisam nebija brīvā laika ne sev pašai, ne ģimenei, bija tikai darbs un mājas, līdz kādā brīdī sapratu, ka tā dzīvot nedrīkst.

❖ Kāda ir galvenā atziņa, kurai sekojat dzīvē?

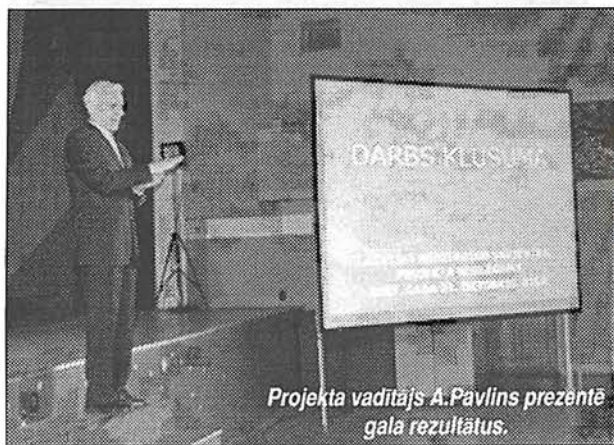
Patiesībā mēs dzīvē bieži vien nenovērtējam to, kas mums ir, to apzināties tikai tad, kad zaudējam. Es to saku par attiecībām ar tuviem cilvēkiem, ar draugiem. Tās nemitīgi jāveido un jāattīsta. Vēl man ļoti patīk uzņemt mājās viesus. Kad esmu brīva, vienmēr kādu uzaicinu ciemos. Gribētos arī turpināt mācīties spāņu valodu. ▲

Šis materiāls ir sagatavots ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu. Par tā saturu pilnībā atbild rakstu autors Zigmārs Ungurs, un tas nevar tikt uzskatīts par Eiropas Savienības viedokli.

Izdevumu tehniski sagatavoja laikraksts «Kopsoli».

Projekta noslēguma seminārs

Kultūras centrā «Rītausma» 2007. gada 31. oktobrī un 1. novembrī risinājās projekta noslēguma seminārs – konference.

Projekta vadītājs A. Pavlins prezentē gala rezultātus.

Uz šo pasākumu tika aicināti visu LNS biedrību pārstāvji un dažādi projektā iesaistītie cilvēki. Pirmajā semināra darba dienā projekta vadītājs Arnolds Pavlins prezentēja projektu kopumā, īpaši uzsverot, ka LNS ir pirmais šāda veida projekts – nedzirdīgo apmācība biznesa jomās, jo parasti visi pārējie projekti virzīti uz sociāliem mērķiem, uz diskriminācijas novēršanu, integrāciju sabiedrībā, uz iekļaušanos darba tirgū kā darba ņēmējiem.

Šai projektā pirmo reizi nedzirdīgie varēja apgūt biznesa pamatus, tātad notika viņu virzība uz iekļaušanos darba tirgū jau kā darba devējiem, nevis vairs kā darba ņēmējiem. Tas ir jaunums nedzirdīgo nodarbinātības problēmu risināšanai.

Kā uzsvēra projekta vadītājs A. Pavlins kungs, šajā projektā gūtās mācības tiks ņemtas vērā nākamajos projektos.

Atsevišķās projekta aktivitātes prezentēja to vadītāji. Varis Strazdiņš, aktivitātes «Uzņēmējdarbības pamati» vadītājs, pastāstīja par veikto darbu, par lekcijām, dalībniekiem un biznesa plānu rakstīšanu, kuru rezultātā plānoto desmit cilvēku vietā kursu beigšanas apliecības saņēma vienpadsmit dalībnieki. Jāpiezīmē, ka sākotnēji klausīties lekcijas pieteicās 19 cilvēki.

Aktivitātes «Konsultatīvais atbalsts» vadītājs Zigmārs Ungurs prezentēja konsultantu grupas darbu. Arī šajā aktivitātē visi

projektā paredzētie rādītāji izpildīti. Pavisam bija paredzētas 294 konsultāciju stundas kopā visiem konsultantiem, kas arī tika izpildīts. Projektā sākotnēji plānoto konsultāciju saņēmēju skaits – 20, taču konsultācijas faktiski saņēma 45 cilvēki.

Visiecientākās – psihologa konsultācijas

Visvairāk konsultāciju sniedza psihologs Aivis Kārklīšs. Pieprasījums pēc viņa konsultācijām pārsniedza projektā plānotās iespējas, tāpēc viņam tika piešķirtas papildus 40 stundas un viņš pavisam sniedza 82 konsultāciju stundas. Lielais pieprasījums pēc psihologa individuālajām konsultācijām bija viens no projekta pārsteigumiem un atklāja, cik ļoti nedzirdīgajiem cilvēkiem ir vajadzīgs savs psihologs, vēlams, ar teicamu nedzirdīgo zīmju valodas prasmi.

Jūsu rīcībā – lasāmi un skatāmi gabali

Savas aktivitātes «Korporatīvais mārketing» ietvaros izstrādātos produktus prezentēja Ivars Kalniņš. Tas ir visiem interesentiem turpmāk pieejams lektoru materiālu apkopojums grāmatā «Uzņēmējdarbības pamati» kopā ar DVD disku, kurā ierakstītas lektoru anotācijas zīmju valodā; grāmata «Korporatīvais mārketing», kura iecerēta kā

rokasgrāmata nedzirdīgajiem cilvēkiem, lai risinātu biznesa vides problēmas; DVD disks «Nē diskriminācijai», kurā zīmju valodā izskaidrota diskriminācijas būtība un doti padomi, kā to novērst.

Tikšanās ar tautu – populāri par projektu

Pēc prezentācijām projekta vadītājs ar visiem trim aktivitāšu vadītājiem devās uz blakustelpu, lai tiktos ar «Rītausmas» iknedējas informējošo pasākumu apmeklētājiem, kuri bija sanākuši ne mazāk kuplā skaitā kā semināra auditorijā. Katrs aktivitātes vadītājs isumā pastāstīja par savas aktivitātes būtību, bet projekta vadītājs izskaidroja publikai, kas tad vispār īsti ir projekts, kā to realizē, kāds no tā ir labums.

Semināra otrajā dienā

Notika vairākas ļoti interesantas un jebkuram ekonomiski aktīvam cilvēkam nepieciešamas lekciju nodarbības.

Vispirms Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Cilvēkresursu un uzņēmējdarbības attīstības nodaļas projektu vadītāja Daina Cāļīte pastāstīja par ES struktūrfondu iespējamo atbalstu mazajai uzņēmējdarbībai 2007. – 2013. gada plānošanas periodā. Auditorijai tika izdalīta vērtīgs informatīvais materiāls «Plānotās valsts atbalsta programmas 2007. – 2013. gadam».

Nākamo lekciju par kredītu un ieguldījumu iespējām nolasīja Hansabankas speciālisti Oskars Žvagins un Aļina Beguna. Ļoti interesanta, aktuāla un praktiskajā dzīvē izmantojama informācija! Par to, kā darbvietās izsargāties no nelaimes gadījumiem, kā veikt darba operācijas, nekaitējot savai veselībai, auditoriju informēja Valsts Darba inspekcijas Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Dace Avena. Lekcijas beigās dalībnieki noskatījās pamācošu un asprātīgu filmiņu par izrunāto tēmu. ♦

Konferences dalībnieku grupa starpbrīdī...

Par mērķiem un iespējām

Intervija ar **Dainu Čālīti**, LIAA Civilēkresursu un uzņēmējdarbības attīstības nodaļas projektu vadītāju.

□ Jūs tikāt aicināta uz šo semināru, lai sniegtu informāciju par iespējām saņemt ES struktūrfondu atbalstu uzņēmējdarbības attīstībai mūsu nedzirdīgajai auditorijai. Kā jūs domājat, vai nedzirdīgo uzņēmēji plānotajās valsts atbalsta programmās atradīs kaut ko sev piemērotu?

Es uzskatu, ka ikvienam komersantam ir iespējams atrast sev atbilstošas valsts atbalsta programmas un to ietvaros saņemt finansējumu savu biznesa ideju īstenošanai. Lai to izdarītu, ir ļoti svarīgi zināt, kādam mērķim finansējums ir nepieciešams. Pamatā visu nosaka biznesa plāns un spēja orientēties valsts atbalsta nosacījumos. Tāpēc varu ieteikt izmantot interneta iespējas un meklēt atbildes to institūciju mājaslapās, kuras ir iesaistītas ES struktūrfondu apgūvē, kā, piemēram, Lauku atbalsta dienests, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA).

□ Šķiet, jums šī nav pirmā saskarsme ar nedzirdīgajiem cilvēkiem. Kādas ir jūsu domas par viņu iespējām nodarboties ar uzņēmējdarbību?

Domāju, ka nedzirdīgiem cilvēkiem ir iespējas nodarboties ar uzņēmējdarbību tāpat kā visiem citiem. Dzirdes traucējumi var radīt atsevišķus šķēršļus, kā, piemēram, informācijas saņemšanai mutiski, bet, ņemot vērā komunikāciju attīstību, arī šie šķēršļi ir

pārvarami, saņemot informāciju internetā. To, vai cilvēks var būt komersants, nenosaka tas, vai viņš ir dzirdīgs vai nedzirdīgs. Komersantam ir svarīgi zināt mērķi, ko viņš grib sasniegt, cik ilgā laikā to sasniegt, kādi resursi tam ir nepieciešami un kur šos resursus atrast. Un šīs spējas noteikti piemīt arī nedzirdīgiem cilvēkiem.

□ LIAA organizē informatīvus apmācību seminārus visā Latvijā uzņēmējiem par ES struktūrfondu naudas piesaisti, par projektu rakstīšanu. Taču, ja nedzirdīgs cilvēks grib piedalīties šajos semināros, viņam jānoalgo zīmju valodas tulks, tāpat salīdzinājumā ar citiem viņš tiek nostādīts nevienlīdzīgā situācijā, viņam rodas papildus izmaksas tikai tāpēc, ka viņš nedzird. Tātad šeit mēs redzam diskriminācijas pazīmes. Kādu jūs redzat šīs situācijas risinājumu? (Tulku bez maksas valsts nodrošina tikai sociālo jautājumu risināšanai).

Atbildot uz šo jautājumu, vēlos vērst uzmanību, ka konsultācijas par atbalstu uzņēmējiem sniedz ne tikai LIAA, bet arī citas ES struktūrfondu apgūvē iesaistītās institūcijas, kā, piemēram, Lauku atbalsta dienests. Otrkārt, situācijā, kad nav iespējams piedalīties institūciju rīkotajos semināros, ir jāmeklē papildus iespējas. Tās var būt šādas: var uzdot jautājumus, izmantojot interneta resursus un atbildes saņemt rakstveidā; var organizēt apmācību seminārus tiešai auditorijai, pirms tam savstarpējās sarunās vienojoties par tulka pakalpojumu apmaksu. Ar to vēlos uzsvērt, ka katrā gadījumā ir jāmeklē individuāls risinājums.

□ Projekts «Darbs klusumā» bija pirmais LNS projekts, kura mērķa grupa bija potenciālie nedzirdīgie uzņēmēji. Viņiem tika sniegtas tikai pamatzināšanas. Kā jūs domājat, vai tas būs pietiekoši, lai viņi spētu

realizēt savu biznesa projektu ar ES struktūrfondu līdzfinansējumu?

Katrs gadījums būs individuāls. Ja vien paseko līdzīvu veiksmīgu komersantu dzīvēstāstiem, tad reizēm cilvēki bez pamatzināšanām uzņēmumu vadībā ir spējuši veiksmīgi uzsākt savu komercdarbību un nopelnīt pat miljonus. Pamatzināšanas ir sākums, atspēriena punkts. Jo vairāk cilvēki zina, jo vairāk viņi apzinās, kādas zināšanas ir nepieciešamas. Nedzirdīgiem cilvēkiem ir tiesības pretendēt uz valsts atbalstu jaunu uzņēmumu

attīstībai un īstenot savus biznesa plānus tāpat kā visiem citiem. Es novēlu visiem būt uzņēmīgiem un neatteikties no sava mērķa. ♦

Eiropas Sociālā fonda un Latvijas valsts budžeta finansētā, Sabiedrības integrācijas fonda administrētā Latvijas Nedzirdīgo savienības projekta «Darbs klusumā» materiāli sagatavoti ar ES finansiālu atbalstu. Par to saturu pilnībā atbild šo materiālu autors Zigmārs Ungurs, un tie nekādā ziņā neatspoguļo ES viedokli.

Attēlos: Augšā — šajā projektā tika sagatavoti dažādi palīgmateriāli topošo uzņēmēju vajadzībām, ar kuriem varēja iepazīties izstādē.

Apakšā — bija daudz ko atcerēties par to, kas paveikts, izzināts un iecerēts, noklausoties lekciju kursus, piedaloties konsultācijās un citās nodarbībās.

